

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร)

ปริญญา

การจัดการทรัพยากร

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และสภาพเศรษฐกิจสังคม จากการพัฒนาการท่องเที่ยว
ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

The Changes on Landuse and Socio Economic Situation due to Tourism Development in
Hua Hin Municipal Area, Prachuap Khiri Khan Province

นามผู้วิจัย นางสาวกมลมรรณ เอ็นทุร

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชนาต มั่งคั่ง, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์ปัสลี ประสมสินธุ์, Dr.rer.nat.)

ประธานสาขาวิชา

(รองศาสตราจารย์สุวรรณา ประณีตวาทกุล, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และสภาพเศรษฐกิจสังคมจากการพัฒนาการท่องเที่ยว
ในเขตเทศบาลเมืองห้วยหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

The Changes on Landuse and Socio Economic Situation due to Tourism Development
in Hua Hin Municipal Area, Prachuap Khiri Khan Province

โดย

นางสาวกมลฉรรกร เย็นชูร

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร)

พ.ศ. 2556

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กมลพรกร เย็นทูล 2556: การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และสภาพเศรษฐกิจสังคม
จากการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อการใช้ที่ดิน ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร)
สาขาวิชาการจัดการทรัพยากร โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา
อาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชนาถ มั่งคั่ง, Ph.D. 111 หน้า

วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขต
เทศบาลเมืองหัวหิน ระหว่างปี 2531-2554 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง
การใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
สภาพเศรษฐกิจและสังคมกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพ
สิ่งแวดล้อม โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติโดยใช้ร้อยละ และความถี่ และทดสอบ
สมมติฐานด้วยค่า Chi-Square ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษาพบว่าในช่วงปี 2531-2554 พื้นที่ป่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่ชุมชนและ
สิ่งปลูกสร้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.95 สำหรับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการ
เปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม พบว่า ราคาที่ดิน
เพิ่มขึ้น มีการขยายการลงทุน และมีการซื้อขายที่ดินเพิ่มขึ้น คนในชุมชนมีการศึกษาดีขึ้น รวมไปถึง
มีการบริหารจัดการน้ำที่ดีขึ้นด้วย สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจและสังคมกับ
การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม พบว่า ปัจจัยที่มี
ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพ
เศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ระดับการศึกษา สถานภาพในการครอบครองที่ดิน
จำนวนพื้นที่ในการถือครองที่ดิน และระดับรายจ่าย

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบังคับใช้
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้อย่างเคร่งครัด และหามาตรการการฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม รวมทั้ง
ควรมีการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินร่วมกับชุมชนในพื้นที่ และให้ความรู้กับชุมชนในเรื่อง
การใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน

Khamonkaraporn Yentoon 2013: The Changes on Landuse and Socio Economic Situation due to Tourism Development in Hua Hin Municipal Area, Prachuap Khiri Khan Province. Master of Science (Resource Management), Major Field: Resource Management, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Assistant Professor Nuchanata Mungkung, Ph.D. 111 pages.

The purpose of this research was to study changes in land use in the municipality of Hua Hin during the period 1988 – 2011, public opinion with regard to these changes and their socio-economic and environmental impact, as well as the relationship between socio-economic conditions and the above mentioned changes and the effects which they caused. Using questionnaires as the research instrument, all data was analyzed by percentage and frequency, and then, hypothesis testing with Chi-square at 0.05 significantly statistic level was carried out.

The results showed that, during the period 1988 – 2011, most of the forest land, 53.95 percent, was turned into residential lots and buildings. Regarding the locals' opinions on these changes in land use together with their socio-economic and environmental impact, rising land prices; expanding investment; and increasing transactions of land were reflected in the results of the research. Additionally, it was noticed that residents of the community received better education, and that the water management was improved as well. As for the relations between socio-economic issues and the socio-economic and environmental consequences of these changes in land use, factors including the degree of education, land ownership status, the amount of land possessed, and the expenditure level were found to be influential.

The researcher suggests that related agencies should strictly enforce laws concerning forest protection as well as imposing measures which ensure natural area restoration. Also, they should cooperate with the community to plan their future land use, and simultaneously, educate local residents about the issue following the land use designation.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุชนาด มั่งคั่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.ปัสสิ ประสมสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และรองศาสตราจารย์ สยาม อรุณศรีมรกต ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนเรียบเรียงข้อมูลและตรวจแก้ไข วิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) และ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมโยธาธิการและผังเมือง ที่อนุเคราะห์ข้อมูลในการศึกษา ตลอดจน เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเทศบาลเมืองหัวหิน ที่ให้อำนวยความสะดวกในทุกๆ เรื่อง รวมไปถึง ประชาชนทุกคนที่กรุณาความร่วมมือและให้ข้อมูลของแบบสอบถาม และเพื่อนๆ สาขาการจัดการ ทรัพยากรที่เป็นกำลังใจ จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จด้วยดี เกิดจากพระคุณของบิดา มารดา ของข้าพเจ้า ที่ดูแลข้าพเจ้า ในทุกๆ ด้าน ทั้งในด้านกำลังใจ ทรัพย์ กำลังใจ ขอให้ประโยชน์ที่เกิดจากวิจัยในครั้งนี้มอบให้แก่บิดา มารดาของข้าพเจ้า

กมลภรกร เข็นทุร

มกราคม 2556

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
ขอบเขตของการศึกษา	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการใช้ที่ดิน	7
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสำรวจระยะไกล	13
ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์	17
การท่องเที่ยวและผลกระทบของการท่องเที่ยว	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
บทที่ 3 พื้นที่ศึกษา	39
ประวัติความเป็นมา	39
ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ศึกษา	40
ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	42
ข้อมูลด้านสังคม	45
ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	47
กรอบแนวความคิด	50
บทที่ 4 วิธีการศึกษา	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	53

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 5 ผลการศึกษา	55
การใช้ประโยชน์ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของ เทศบาลเมืองหัวหินปี 2531 ปี 2543 และปี 2554	55
สภาพเศรษฐกิจและสังคม การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการถือครองที่ดิน ของชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน	67
ความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาล เมืองหัวหิน	74
ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจและสังคมกับผลกระทบการ เปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม	80
บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	83
สรุป	83
ข้อเสนอแนะ	85
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	86
ภาคผนวก	91
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	92
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผล ต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	99
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	111

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายได้จากการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และสัดส่วนของ รายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	3
2	สถิตินักท่องเที่ยว รายได้ จำนวนสถานพักแรม และจำนวนห้องพัก ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2545-2552	5
3	ผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ	23
4	ผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านสังคม	24
5	ผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม	25
6	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
7	จำนวนประชากร และจำนวนครัวเรือน ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน	46
8	จำนวนครัวเรือนตัวอย่างที่เก็บจริง	52
9	การใช้ประโยชน์ที่ดินในปี 2531 และ ปี 2543	57
10	การใช้ประโยชน์ที่ดินในปี 2543 และ ปี 2554	58
11	การใช้ประโยชน์ที่ดินในปี 2531 และ ปี 2554	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	สรุปการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองหัวหินในปี 2531 ปี 2543 และปี 2543	60
13	คำอธิบายสัญลักษณ์จากภาพที่ 3 ภาพที่ 4 และภาพที่ 5	64
14	แนวโน้มการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตของเทศบาลเมืองหัวหิน	66
15	ร้อยละของครัวเรือนตัวอย่างเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในปี 2554	68
16	ร้อยละของภูมิภาคนาเดิม และระยะเวลาที่ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานของครัวเรือนตัวอย่าง เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในปี 2554	69
17	ร้อยละของอาชีพหลักและอาชีพรองของครัวเรือนตัวอย่าง เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในปี 2554	70
18	ร้อยละของรายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออมของครัวเรือนตัวอย่าง เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในปี 2543-2554	71
19	ร้อยละของความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านครัวเรือน เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในปี 2554	72
20	จำนวนร้อยละของครัวเรือนตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามจำนวนแปลงที่ถือครองของครัวเรือนตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในปี 2531 2543 และ 2554	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
21	ระดับความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างต่อผลจากการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจทางบกระหว่างปี 2543-2554 เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	75
22	ระดับความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างต่อผลจากการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจทางลบกระหว่างปี 2543-2554 เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	76
23	ระดับความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างต่อผลจากการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดินต่อสภาพสังคมในด้านบกระหว่างปี 2543-2554 เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	76
24	ระดับความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างต่อผลจากการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดินต่อสภาพสังคมในด้านลบกระหว่างปี 2543-2554 เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	77
25	ระดับความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างต่อผลจากการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดินต่อสภาพสิ่งแวดล้อมทางบกระหว่างปี 2543-2554 เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	78
26	ระดับความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างต่อผลจากการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดินต่อสภาพสิ่งแวดล้อมทางลบกระหว่างปี 2543-2554 เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
27	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม	80
ตารางผนวกที่		
1	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม	101
2	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม	103
3	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพในการครอบครองที่ดินกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม	105
4	ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์ที่ดินกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม	106
5	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนพื้นที่ที่ถือครองกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม	108
6	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม	109
7	ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม	110

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ขอบเขตพื้นที่ศึกษา	41
2	กรอบแนวความคิด	50
3	การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของเทศบาลเมืองหัวหิน ในปี 2531 และปี 2543	61
4	การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของเทศบาลเมืองหัวหิน ในปี 2543 และปี 2554	62
5	การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของเทศบาลเมืองหัวหิน ในปี 2531 และปี 2554	63
6	แนวโน้มการใช้ประโยชน์ที่ดินของเทศบาลเมืองหัวหิน	66

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยในแต่ละประเทศทั่วโลกนั้น ได้หันมาใส่ใจกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกันอย่างแพร่หลาย ทั้งในประเทศไทยที่เป็นประเทศที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว ดังนั้นทางภาครัฐจึงได้มีการวางแผนพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ที่รัฐบาลได้บรรจุแผนการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ซึ่งเป็นกลยุทธ์หลักในการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นต้นมา ส่งผลให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยเติบโตในอัตราที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากรายได้จากการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภาคการค้าและบริการที่มีมูลค่าโดยรวมประมาณ 309,262.22 ล้านบาทในปี 2546 และมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นจากเดิมเป็น 510,255.05 ล้านบาทในปี 2552 เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศแล้ว จะเห็นได้ว่ามีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 5.22 ในปี 2546 เป็นร้อยละ 5.64 ในปี 2552 (ตารางที่ 1)

จากข้อมูลรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทย จะเห็นว่าภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นรายได้หลักของประเทศ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมไปท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำ ลำธาร ภูเขาที่สวยงาม เป็นต้น และหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในประเทศไทยที่จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวอันดับต้นๆ ของประเทศนั้นก็คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประจวบคีรีขันธ์เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางภาคตะวันตกของประเทศไทย มีศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยวสูง มีแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ที่มีลักษณะหลากหลายทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อุทยานแห่งชาติ ภูเขา น้ำตก ชายหาดที่สวยงามทอดยาวไปตามแนวชายฝั่งทะเล รวมถึงหมู่เกาะที่สวยงามเป็นจำนวนมาก ประกอบกับทางด้านทิศตะวันตกนั้น

เป็นภูเขาที่มีการวางตัวเรียงไปในทิศทางเดียวกันอย่างสวยงาม จึงทำให้เป็นที่รู้จักทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะชายหาดหัวหิน ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอหัวหิน

หัวหินเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวตากอากาศชายทะเลแห่งแรกของไทยมากกว่า 100 ปี ซึ่งแต่เดิมนั้นเป็นเพียงหมู่บ้านชาวประมงเล็กๆ มีผู้คนอาศัยอยู่อย่างไม่หนาแน่น เริ่มเป็นที่รู้จัก และได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นสถานที่พักตากอากาศสำหรับพระราชวงศ์และชนชั้นสูงรวมถึงผู้มีฐานะร่ำรวย ซึ่งเป็นผลมาจากการเดินทางที่สะดวกรวดเร็วโดยทางรถไฟสายใต้ ซึ่งเปิดการเดินรถถึงหัวหินเมื่อ พ.ศ. 2454 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 (สุริยา โปธิ์เตี้ย, 2535) ประกอบกับในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (จริยา ยมเสถียรกุล, 2546) มีการกำหนดให้หัวหินอยู่ในแผนพัฒนาภาคตะวันตกโดยสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวตากอากาศชายทะเลแบบสงบ รวมทั้งปี พ.ศ. 2530 เป็นปีการท่องเที่ยวไทย ทำให้หัวหินมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอย่างรวดเร็วเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจการท่องเที่ยว ทำให้ที่ดินบริเวณริมทะเลมีราคาสูงขึ้น จึงเป็นเหตุให้บ้านพักตากอากาศที่มีอยู่เดิมถูกรื้อเพื่อเปลี่ยนเป็นโรงแรมและอาคารชุดพักอาศัยที่หรูหราและทันสมัย (ดอกอ้อ ปาณะดิษ, 2544)

ปัจจุบันอำเภอหัวหินเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก โดยตั้งแต่ ปี 2545-2552 ดังจะเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2545 มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินจำนวน 1,784,298 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 1,456,086 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจำนวน 328,212 คน ต่อมาในปี 2552 มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอหัวหินจำนวน 2,227,096 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 1,698,737 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจำนวน 528,359 คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี (ตารางที่ 2)

จากการเพิ่มจำนวนของนักท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน ทำให้มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานบริการต่างๆ เพื่รองรับนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของจำนวนโรงแรม ร้านอาหาร ที่พักอาศัย การสร้างถนน ห้างสรรพสินค้า และอื่นๆ เป็นต้น จากปี 2552 มีจำนวนโรงแรมในอำเภอหัวหิน 210 แห่ง มีจำนวนห้องพัก 6,532 ห้อง ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นจากปี 2545 มีจำนวนโรงแรม 89 แห่ง มีจำนวนห้องพัก 3,731 ห้อง (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 รายได้จากการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และสัดส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ณ ราคาตลาด)

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	รายได้จากการ นักท่องเที่ยว ต่างประเทศ ^{1/}	ผลิตภัณฑ์มวลรวมใน ประเทศ ^{2/}	สัดส่วนของรายได้จาก การท่องเที่ยว ต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์ มวลรวมในประเทศ ^{3/} (ร้อยละ)
2546	309,262.22	5,917,369	5.22
2547	384,359.77	6,489,476	5.92
2548	367,380.36	7,092,893	5.18
2549	482,319.17	7,844,939	6.15
2550	547,781.81	8,525,197	6.43
2551	574,520.52	9,080,466	6.33
2552	510,255.05	9,041,551	5.64

ที่มา: ^{1/} การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2546-2550), กรมการท่องเที่ยว (2551-2552)

^{2/} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546-2552)

^{3/} จากการคำนวณ

การท่องเที่ยวของอำเภอหัวหินในปัจจุบัน มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองหัวหินซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอ จึงทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวห้องพักและประชากรในชุมชนเพิ่มสูงขึ้น ผลของการเติบโตดังกล่าวส่งผลให้ชุมชนหัวหินเกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาการใช้ที่ดิน เช่น การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในชุมชน การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน การเพิ่มขึ้นที่พักรอภัย การก่ออาชญากรรม เป็นต้น ล้วนเป็นผลกระทบมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองหัวหินที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการพัฒนาที่ยั่งยืนและการวางแผน

ป้องกันผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดินและวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องและเหมาะสมแก่ชุมชนหัวหิน อันนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ตารางที่ 2 สถิตินักท่องเที่ยว รายได้ จำนวนสถานพักแรม และจำนวนห้องพักในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2545-2552

ประเภทข้อมูล	ปี								รวมปี	เฉลี่ยช่วงปี
	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2545-2552	2545-2552
จำนวน นักท่องเที่ยว(คน)	1,784,298	1,906,117	2,004,603	2,274,026	2,315,081	2,439,159	2,710,714	2,227,096	17,661,094	2,207,637
ชาวไทย	1,456,086	1,594,213	1,675,143	1,891,613	1,859,637	1,987,059	2,224,736	1,698,737	14,387,224	1,798,403
ชาวต่างประเทศ	328,212	311,904	329,460	382,413	455,444	452,100	485,978	528,359	3,273,870	409,234
รายได้(ล้านบาท)										
รายได้ทั้งหมด	8,175.93	7,629.83	8,469.56	7,680.27	8,480.82	9,215.22	9,860.28	9,188.19	68,700.10	8,587.51
ชาวไทย	3,823.70	49,575.38	5,352.04	4,333.12	4,471.53	5,169.91	5,630.40	4,274.54	82,630.62	10,328.83
ชาวต่างประเทศ	4,352.23	2,654.45	3,117.52	3,347.15	4,009.29	4,045.31	4,229.88	4,913.65	151,330.72	3,833.69
จำนวนสถานพัก แรม	89	100	103	141	148	164	169	210	1,124	141
จำนวนห้องพัก	3,731	3,965	4,147	4,434	4,739	5,321	5,805	6,532	38,674	4,834

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว (2553)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการใช้ที่ดินแต่ละประเภทในปี 2531 ปี2543 และ ปี2554 และการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองหัวหินระหว่างปี 2531 และปี 2554
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

การศึกษาวัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินพร้อมทั้งศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ประมาณ 86.5 ตารางกิโลเมตร แต่เนื่องจากความจำกัดของฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาพื้นที่ประมาณ 73.69 ตารางกิโลเมตร โดยยึดขอบเขตการปกครองเป็นหลัก ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ตำบลหัวหิน และตำบลหนองแก โดยมีประชากรทั้งสิ้น 52,919 คน จำนวน 38,856 ครัวเรือน (สำนักงานเทศบาลเมืองหัวหิน, 2553)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ชุมชนและหน่วยงานในท้องถิ่นทราบถึงผลกระทบผลกระทบด้านเศรษฐกิจสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อันเนื่องมาจากการขยายตัวของเมืองและชุมชน ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. เป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเทศบาลเมืองหัวหิน ตลอดจนผู้บริหารที่อยู่ในฐานะผู้ตัดสินใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนหัวหิน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาเรื่องผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อการใช้ที่ดิน และสภาพเศรษฐกิจสังคมในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการศึกษาต่อไป ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสำรวจระยะไกล
3. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
4. การท่องเที่ยวและผลกระทบของการท่องเที่ยว
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน

1. ความหมายการใช้ที่ดิน

สมเจตน์ จันทวัฒน์ (2524) กล่าวว่า การใช้ที่ดิน หมายถึง การใช้ที่ดินในปัจจุบันหรืออนาคตก็ได้ แต่ในบางกรณีอาจบอกว่าการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

ดรรรชนี เอมพันธุ์ (2531) ได้ให้ความหมายของการใช้ที่ดินหรือการใช้ประโยชน์ที่ดินไว้ว่า การใช้ที่ดินหรือการใช้ประโยชน์ที่ดิน หมายถึง การนำที่ดินมาใช้บำบัดความต้องการของมนุษย์ในด้านต่างๆ เช่น เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และที่อยู่อาศัย เป็นต้น

จันทร์จิรา จิระราชวโร (2548) ได้ให้สรุปความหมายของการใช้ที่ดินไว้ว่า การใช้ที่ดินหรือการใช้ประโยชน์ที่ดิน หมายถึง การใช้ประโยชน์จากที่ดินซึ่งมีอยู่ตามธรรมชาติเพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยมนุษย์จะทำ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เพื่อการ

ใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ แต่ที่ดินเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด มนุษย์จึงต้องเรียนรู้วิธีการอนุรักษ์เพื่อให้ทรัพยากรที่ดินมิใช้อย่างสิ้นเปลืองที่สุด

ความหมายโดยสรุป การใช้ที่ดิน หมายถึง การใช้ประโยชน์ที่ดินที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรือในอนาคตเพื่อมาบำบัดความต้องการของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็น การอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และที่อยู่อาศัย

สถิติ วัชรกิตติ (2521) การจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นการจำแนกเพื่อประโยชน์ในการศึกษาสภาพการใช้ที่ดินของพื้นที่และนำมาซึ่งการจัดการพื้นที่เพื่อให้การใช้ที่ดินดำเนินไปอย่างถูกต้องตามศักยภาพของพื้นที่ ได้จำแนกประเภทการใช้ที่ดินของประเทศไทยออกเป็น 5 ประเภท คือ

(1) เมืองและสิ่งก่อสร้าง (urban and built up land) ได้แก่ ที่อยู่อาศัย ย่านการค้า ย่านอุตสาหกรรม คมนาคมและสถานที่ราชการอื่นๆ

(2) พื้นที่เกษตรกรรม (agricultural land) ได้แก่ พื้นที่ปลูกพืชล้มลุกและพืชถาวร เช่น สวนผัก สวนผลไม้ พืชไร่ นาข้าว ทุ่งปศุสัตว์และไร่เลื่อนลอย

(3) ป่าไม้ (forest land) ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ทั่วไปและจัดแยกย่อยไปตามประเภทของป่าไม้ เช่น ป่าเต็งรัง ป่าเต็งรังผสมสน ป่าเบญจพรรณ ป่าเบญจพรรณผสมสัก ป่าดิบแล้ง ป่าดิบชื้น ป่าดิบเขา ป่าชายเลน ป่าไผ่ ทุ่งหญ้าธรรมชาติและสวนป่า เป็นต้น

(4) แหล่งน้ำ (water bodies) ได้แก่ พื้นที่ที่เป็นแม่น้ำ ลำธาร หนอง คลอง บึง ทะเลสาบ และแหล่งกักเก็บน้ำที่สร้างขึ้น

(5) พื้นที่ว่างเปล่า (idle land) ได้แก่ พื้นที่ที่ปราศจากสิ่งปกคลุมและรวมไปถึงไร่ร้าง

2. การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

สมเจตน์ จันทวัฒน์ (2524) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินชนบทในแต่ละปี โดยจำแนกการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินชนบท ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอย่างเข้มข้น (intensive conversion) คือ การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินชนบทมาเป็นการใช้ที่ดิน เพื่อ

- 1.1 การพัฒนาเมืองหรือชุมชน (urban development)
- 1.2 การพัฒนาอุตสาหกรรม (industrial development)
- 1.3 การสร้างสนามบินและถนน (construction of airports and highway)
- 1.4 การสร้างอ่างเก็บน้ำและการควบคุมน้ำท่วม (reservoirs and flood control)

2. การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินมีอาณาเขตกว้างขวาง (extensive conversion) คือ ที่ดินตามชนบทเปลี่ยนมาใช้เป็นที่ดิน เพื่อ

- 2.1 ใช้เป็นพื้นที่ป่าเปลี่ยว (wilderness areas)
- 2.2 ใช้เป็นอุทยานแห่งชาติ (national park)
- 2.3 ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ (recreation areas)
- 2.4 ใช้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (wildlife sanctuary)

3. การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินชนบทที่เป็นพื้นที่การเกษตรเป็นการใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมอื่นๆ แม้ว่าจะมีการขยายพื้นที่การเกษตรจากการทำโครงการชลประทาน การปรับปรุงที่ดิน เช่น การปรับปรุงดินเกลือตามชายฝั่งทะเล การพัฒนาที่ดินทุ่งกุลาร้องไห้ การสร้างนิคมต่างๆ เป็นต้น แต่ว่าพื้นที่ทางการเกษตรเหล่านี้ก็มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นการใช้ที่ดิน เพื่อ

3.1 ใช้เป็นการสร้างการขนส่ง เช่น ถนน และสนามบิน ตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัด คือ ถนนที่สร้างผ่านบนพื้นที่การเกษตรสายจากจังหวัดนนทบุรีไปจังหวัดสุพรรณ ทำให้พื้นที่นาส่วนหนึ่งเปลี่ยนเป็นพื้นที่ถนน

3.2 ใช้เป็นพื้นที่สำหรับพักผ่อนหรือสถานที่ออกกำลังกาย เช่น สวนสยามซึ่งเดิมเป็นนาข้าวแต่ได้ปรับปรุงเป็นพื้นที่สำหรับพักผ่อน และสนามกอล์ฟบางแห่งที่เดิมพื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่เพาะปลูก ต่อมาได้ปรับปรุงเป็นสนามกอล์ฟ

3.3 ใช้เป็นพื้นที่อยู่อาศัยและศูนย์การค้าต่างๆ เช่น ชานเมืองกรุงเทพมหานครซึ่งเดิมเป็นพื้นที่เพาะปลูกต่างๆ เปลี่ยนเป็นพื้นที่โครงการบ้านจัดสรร

3.4 ใช้เป็นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นบริเวณรอบๆ กรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง เช่น สมุทรปราการ สมุทรสาคร เป็นต้น

3.5 ใช้เป็นพื้นที่สร้างอ่างเก็บน้ำ และเขื่อนกั้นน้ำต่างๆ ทำให้พื้นที่การเกษตรถูกน้ำท่วม เช่น การสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ เขื่อนเขาแหลม เป็นต้น

3. การใช้ที่ดินในเมือง

การใช้ที่ดินในเมือง แบ่งออกในรายละเอียดได้มากกว่าการใช้ที่ดินแบบชนบทในพื้นที่ที่มีขนาดเท่ากัน เช่นในพื้นที่ 1,000 ไร่ อาจทำการเพาะปลูกแต่เพียงพืชอย่างเดียวคือ อาจใช้เป็นพื้นที่นาเท่านั้น แต่ถ้าเป็นการใช้ที่ดินในเมืองจะมีที่ทำงานหลายประเภท ที่อยู่อาศัย ร้านค้า ร้านบริการต่างๆ เพราะอาชีพในเมืองมีหลายชนิด ใช้น้ำที่ไม่มากเหมือนการเพาะปลูก จึงมีความหนาแน่นสูงแตกต่างกันไป การศึกษาการใช้ที่ดินแบบเมือง หรือการใช้ที่ดินในเมือง ก็คือการศึกษาถึงที่ซึ่งประชากรเมืองอาศัย ทำงาน จำของ พักผ่อน ตลอดจนการเดินทางแห่งหนึ่งไปอีกแห่งหนึ่งว่ามีเส้นทางหรือวิธีการอย่างไร การใช้ที่ดินในเมืองสามารถแบ่งย่อยลงไปได้อีกดังนี้ (สุวรรณธาตานิติ, 2547: 17)

1. การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย (Residential Landuse) มีกระจกระบายทั่วไปทั้งเมือง แต่ในบริเวณใจกลางเมือง โดยทั่วไปเป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่น เช่น เป็นแฟลต บ้านแถวตลอดจนที่อยู่อาศัยที่ไม่ถูกสุขลักษณะ และต่ำกว่ามาตรฐาน เช่น บริเวณแหล่งเสื่อมโทรม ในบริเวณชานเมือง ไกลออกไปจะเป็นที่อยู่อาศัยมีความหนาแน่นเบาบางมากกว่าใจกลางเมืองโดยมากเป็นบ้านเดี่ยว และอยู่ห่างกันกว่าบ้านในใจกลางเมือง ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าราคาที่ดินในใจกลางเมืองแพงกว่าชานเมือง จึงมีการใช้ที่ดินประหยัดไม่เปลืองเนื้อที่มาก

2. การใช้ที่ดินเพื่อเป็นโรงงานอุตสาหกรรม (Manufacturing Landuse) ถ้าโรงงานอุตสาหกรรมอยู่รวมกันจะเรียกว่าย่านอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรมที่มีขนาดเล็กใช้เครื่องจักรน้อย หรือไม่ใช้เลย โดยผลิตด้วยแรงงานคนและอาศัยความชำนาญเป็นส่วนสำคัญที่จะตั้งอยู่ในใจกลางเมือง รวมทั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นทั้งร้านค้าด้วย เช่น โรงงานทำขนมปัง โรงพิมพ์ โรงงานอุตสาหกรรมหรือย่านอุตสาหกรรมที่สามารถอยู่ในใจกลางเมือง ปะปนกับที่พักอาศัยหนาแน่นและย่านการค้านั้นต้องไม่เป็นโรงงานที่รบกวนต่อผู้คนในบริเวณนั้น และต้องไม่สร้างมลพิษทั้งในด้านอากาศ กลิ่น และเสียง ก็ควรจะเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนหรือเป็นงานช่างฝีมือเมื่ออุตสาหกรรมขยายใหญ่ขึ้นเช่น มีคนงานเพิ่มมากขึ้น การผลิตทั้งเครื่องจักรขนาดใหญ่ ผลิตได้ทีละมาก ๆ ผลผลิตมีเป็นจำนวนมากต้องการที่เก็บกว้างขวางกว่าเดิมและการขนส่งที่รวดเร็วไม่ติดขัด โรงงานอุตสาหกรรมจะย้ายออกไปอยู่ชานเมืองเพราะถ้าตั้งอยู่ที่เดิม คือใจกลางเมืองจะสร้างมลภาวะทำความเดือดร้อนให้กับชาวบ้าน เมืองทุกเมืองมักมีกฎหมายระบุไว้ให้มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งมีผลทำให้เกิดน้ำเสียหรืออากาศมีพิษ เข้าไปตั้งปะปนอยู่กับที่พักอาศัยใจกลางเมือง โรงงานอุตสาหกรรมเช่นที่วุ้นควรอยู่ชานเมืองหรือแหล่งรวมโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งรัฐบาลจัดเตรียมไว้ให้เรียกว่า “นิคมอุตสาหกรรม” อย่างไรก็ดีตามในเมืองใหญ่ ๆ ของไทยจะพบโรงงานอุตสาหกรรมปะปนอยู่ในบริเวณใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยเป็นโรงงานขนาดใหญ่ (Factory) สร้างสภาพแวดล้อมเป็นพิษรบกวนชาวบ้าน ซึ่งโรงงานเช่นนี้ควรย้ายออกไปอยู่ชานเมืองห่างไกลจากที่พักอาศัยหรืออยู่ในนิคมอุตสาหกรรม

3. การใช้ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม (Commercial Landuse) การใช้ที่ดินประเภทนี้ได้แก่ ที่ตั้งร้านค้าต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเกาะกลุ่มกันเป็นย่านการค้าใหญ่กันบริเวณกว้าง การใช้ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรมบริเวณเก่าแก่จะอยู่ในใจกลางเมือง ต่อมาจึงจะกระจายไปตามถนนสายสำคัญกลุ่มร้านค้าเล็ก ๆ มักจะปะปนกับที่พักอาศัย ปัจจัยสำคัญในการเลือกที่ตั้งของย่านการค้าที่มีความสะดวกในการเดินทางมาถึงของลูกค้า จึงเห็นได้ว่ามักมีร้านค้าหรือศูนย์การค้าเกิดขึ้นบริเวณสี่แยกถนน ในอดีตเมื่อมีการตั้งถิ่นฐานหนาแน่นตามแนวริมคลองหรือแม่น้ำจุดตัดระหว่างทางน้ำสองสาย หรือจุดที่

ถนนสิ้นสุดที่ริมคลองก็จะเกิดย่านการค้าขึ้น เพราะเป็นบริเวณที่ถูกค้าไปมาสะดวก ย่านการค้า นอกจากจะมีร้านค้าที่ขายสินค้าเป็นสิ่งที่ตรงแล้ว ยังรวมไปถึงร้านค้าที่ขายบริการ เช่น ร้านตัดผม ร้านเสริมสวย โรงภาพยนตร์ร้านซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นต้น

4. การใช้ที่ดินเพื่อเป็นสถานที่ราชการ (Government Landuse) เป็นที่ตั้งของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลและเป็นสถานที่ทำงานของข้าราชการเป็นจำนวนมาก หน่วยงานบางประเภทต้องการที่ดินขนาดใหญ่ เช่น โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย บางอย่างมีขนาดเล็กเช่น สถานีตำรวจ สถานีดับเพลิง ถ้าสถานที่ราชการที่เป็นการบริการของรัฐบาลต่อย่านพักอาศัยก็มักจะตั้งอยู่ใกล้ที่พักอาศัย และในบริเวณใจกลางเมือง ในปัจจุบันสถานที่ราชการบางแห่งขยายออกไปสู่ชานเมือง เพราะในใจกลางเมืองในปัจจุบันสถานที่ราชการบางแห่งขยายออกไปสู่ชานเมืองเพราะในใจกลางเมืองมีความแออัดเกินไป

5. การใช้ที่ดิน เพื่อเป็นที่พักผ่อนของประชากรเมือง (Recreation Landuse) ส่วนใหญ่จะเป็นสถานที่ซึ่งรัฐบาลจัดขึ้น ได้แก่ สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ศูนย์เยาวชนสนามกีฬา ที่เอกชนจัดขึ้นเองก็มีบ้าง เช่น สวนสนุก สระว่ายน้ำ การใช้ที่ดินประเภทนี้เมืองทุกเมืองควรจะจัดให้พอเพียงกับจำนวนประชากร และเป็นการบริการในราคาถูกหรือการให้เปล่าเพื่อลดความตึงเครียดจากการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวเมือง

6. การใช้ที่ดินเพื่อการขนส่ง (Transport Landuse) ได้แก่ ถนน ที่จอดรถตลอดจนอุโมงค์ และสถานีขนส่งที่กระจายอยู่ทั้งในเมืองและชานเมือง การใช้ที่ดินเพื่อการขนส่งหรือเส้นทางเดินรถนี้นับว่ามีความสำคัญมากเพราะเปรียบเสมือนหนึ่งเส้นเลือดหล่อเลี้ยงส่วนต่างๆ ของเมือง การใช้ที่ดินประเภทต่างๆ จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าการจราจรไม่ติดขัดตรงกันข้ามถ้าระบบการขนส่งในเมืองล้มเหลว กิจกรรมต่างๆ ในเมือง เช่น การซื้อขายการทำงานจะหยุดชะงัก

7. การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรชานเมือง (Resource Production and Extraction Landuse) ในบางเมืองอาจมีการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรได้บ้าง โดยจะตั้งอยู่บริเวณชานเมืองโดยมากจะเป็นการเกษตรประเภทสวนผัก พืชไร่ ซึ่งส่งเข้ามาขายเฉพาะคนในเมืองนั้นเท่านั้น อย่างไรก็ตามเมื่อเมืองขยายออกไป บริเวณที่เกษตรกรรมชานเมืองซึ่งถือว่าเป็นบริเวณที่มีความงามตามธรรมชาติและมีอากาศบริสุทธิ์สามารถใช้เป็นแหล่งพักผ่อนของชาวเมืองพร้อมทั้งเป็นแหล่งบริการพักผ่อน จะถูกรุกรานจนหมดสิ้นไปในที่สุด เช่น บริเวณชานเมืองกรุงเทพมหานคร ซึ่งกำลังเติบโตเป็นป่าคอนกรีตเช่นเดียวกับใจกลางเมือง

8. บริเวณที่ยังไม่มีการพัฒนา (Undeveloped Areas) เป็นบริเวณในเมืองที่ปล่อยให้เป็นธรรมชาติ โดยที่ยังไม่มีกิจกรรมใดเกิดขึ้น ได้แก่ บริเวณหนองน้ำ ที่ลุ่มน้ำขังหรือบริเวณที่มีการรื้อถอนเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินจากประเภทหนึ่งไปอีกประเภทหนึ่งแล้ว แต่ยังไม่มีการก่อสร้างเป็นการใช้ที่ดินประเภทอื่น หรือที่เกษตรกรรมชานเมืองที่ไม่ได้ทำการเพาะปลูก

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสำรวจระยะไกล

1. หลักการและความหมาย

วินิตา เฝ่านาค (2531) กล่าวไว้โดยสรุปว่า “การสำรวจระยะไกล” คือการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการจะศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสิ่งต่างๆ บนพื้นโลก เช่น ทรัพยากร พื้นที่ สิ่งก่อสร้าง ปรากฏการณ์ต่างๆ การเก็บข้อมูลนี้ อาศัยปรากฏการณ์ต่างๆ ที่พลังงานแม่เหล็กไฟฟ้ากระทำขึ้น และจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือในการเก็บข้อมูลนั้น โดยไม่ต้องมีการสัมผัสระหว่างเครื่องมือและเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

พร้อมจิตร์ ตระกูลดิษฐ์ (2533) ได้ให้ความหมายของคำว่า การสำรวจระยะไกลว่า เป็นการศึกษาเกี่ยวกับวัตถุ พื้นที่หรือปรากฏการณ์ต่างๆ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่บันทึกด้วยเครื่องมือ ซึ่งเป็นวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ของการได้มาซึ่งข้อมูลมิได้สัมผัสกับวัตถุ พื้นที่หรือปรากฏการณ์นั้นๆ

Lillesand and Kiefer (1994) ได้กล่าวไว้ว่า การสำรวจจากระยะไกล เป็นวิทยาศาสตร์ และศิลปศาสตร์ของการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุ พื้นที่ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่รับจากเครื่องบันทึกข้อมูลที่ดำเนินการ โดยไม่ต้องสัมผัสกับวัตถุเป้าหมาย

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2540) ให้ความหมายไว้ว่า “รีโมทเซนซิง” เป็นศัพท์เทคนิคที่ใช้เป็นครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ.2503 ซึ่งมีความหมายรวมถึง การทำแผนที่ การแปลภาพถ่าย ธรณีวิทยาเชิงภาพถ่าย ฯลฯ การใช้คำว่ารีโมทเซนซิงเริ่มแพร่หลายนับตั้งแต่ได้มีการส่งดาวเทียม LANDSAT-1 ซึ่งเป็นดาวเทียมสำรวจทรัพยากรธรรมชาติดวงแรกขึ้นในปี พ.ศ. 2515

ความหมายโดยสรุปของการสำรวจระยะไกล หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับวัตถุต่างๆ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเครื่องบันทึกข้อมูล โดยที่เครื่องบันทึกข้อมูลไม่สัมผัสกับวัตถุ

องค์ประกอบที่สำคัญของการสำรวจข้อมูลระยะไกล คือ คลื่นแสงที่เป็นพลังงานแม่เหล็กไฟฟ้า ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นพลังงานที่ได้จากดวงอาทิตย์หรือเป็นพลังงานจากตัวเอง ซึ่งระบบการสำรวจข้อมูลระยะไกลโดยอาศัยพลังงานแสงธรรมชาติ เรียกว่า Passive Remote Sensing ส่วนระบบบันทึกที่มีแหล่งพลังงานที่สร้างขึ้นและส่งไปยังวัตถุเป้าหมาย เช่น ระบบเรดาร์ เรียกว่า Active Remote Sensing

การสำรวจข้อมูลระยะไกลประกอบด้วย 2 กระบวนการ คือ

1. การได้รับข้อมูล (Data Acquisition) โดยอาศัย ก) แหล่งพลังงาน คือ ดวงอาทิตย์ ข) การเคลื่อนที่ของพลังงาน ค) ปฏิสัมพันธ์ของพลังงานกับพื้นผิวโลก ง) ระบบการบันทึกข้อมูล จ) ข้อมูลที่ได้รับทั้งในรูปแบบข้อมูลเชิงตัวเลขและรูปภาพ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสายตา และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

2. แหล่งกำเนิดพลังงานและการแผ่พลังงาน

ดวงอาทิตย์เป็นแหล่งกำเนิดพลังงานที่ใหญ่ที่สุด พลังงานเกิดขึ้นในรูปของสนามแม่เหล็กไฟฟ้า ซึ่งแผ่ออกมา และเดินทางผ่านชั้นบรรยากาศ ในลักษณะเป็นคลื่นด้วยความเร็วเท่ากับแสง โดยมีความถี่และความยาวคลื่นที่แตกต่างกัน ความยาวคลื่นที่สั้นที่สุด คือ รังสีคอสมิก และยาวที่สุด คือ คลื่นวิทยุ ระหว่างนั้นประกอบด้วยรังสีแกมมา, รังสีเอ็กซ์เรย์, อัลตราไวโอเล็ต, วิซิเบิล, อินฟราเรด และไมโครเวฟ ตามลำดับ

อย่างไรก็ดี วัตถุทุกชนิดที่มีอุณหภูมิสูงกว่าอุณหภูมิสมบูรณ์ (0 K หรือ -273°C) จะมีการสั่นสะเทือนของโมเลกุล และแผ่พลังงานแม่เหล็กไฟฟ้าออกมา โดยวัตถุที่มีอุณหภูมิสูงขึ้นจะแผ่พลังงานออกมามากขึ้น และพลังงานสูงสุดที่วัตถุแต่ละชนิดแผ่ออกมานี้ จะอยู่ที่ความยาวช่วงคลื่นสั้นลงเมื่อวัตถุมีอุณหภูมิสูงขึ้น เช่น พื้นผิวโลก (300 K หรือ 27°C) จะแผ่พลังงานสูงสุดที่ความยาวช่วงคลื่น 9.7 ไมครอน หรือในช่วงคลื่น thermal infrared ส่วนดวงอาทิตย์ (6000 K) จะแผ่พลังงาน

สูงสุดที่ความยาวช่วงคลื่น 0.5 ไมครอน หรือในช่วงคลื่น visible ซึ่งดวงตาของมนุษย์สามารถรับภาพได้ในช่วงคลื่นนี้

3. ปฏิกริยาของพลังงานกับวัตถุนิพินวโลก

เมื่อพลังงานแม่เหล็กไฟฟ้าตกกระทบผิวของวัตถุจะเกิดปฏิกริยา 3 อย่าง คือ การสะท้อนพลังงาน การดูดกลืนพลังงาน และการส่งผ่านพลังงาน เนื่องจากระบบบันทึกพลังงานส่วนใหญ่จะบันทึกพลังงานที่สะท้อนมาจากวัตถุ ดังนั้น ในการศึกษาเพื่อแยกชนิดของวัตถุ จึงเป็นการศึกษาการสะท้อนพลังงานของวัตถุที่ความยาวช่วงคลื่นต่างๆ

4. การสะท้อนพลังงานของพืช ดิน น้ำ

วัตถุนิพินวโลกสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ พืช ดิน และน้ำ

พืช สะท้อนพลังงานต่ำในช่วงคลื่น visible โดยสารคลอโรฟิลในพืชจะดูดกลืนพลังงานในช่วงคลื่นสีน้ำเงินและสีแดง จึงทำให้เรามองเห็นพืชเป็นสีเขียว และพืชจะสะท้อนพลังงานเพิ่มขึ้นเป็น อย่างมากในช่วงคลื่น reflect infrared ดังนั้น ถ้าวัดการสะท้อนพลังงานในช่วงนี้ จะทำให้สามารถแยกชนิด หรือศึกษาความผิดปกติของพืชได้

ดิน จะมีการสะท้อนพลังงานต่ำในช่วง visible และจะสะท้อนพลังงานมากขึ้นในช่วงคลื่น reflect infrared ปัจจัยที่มีผลต่อการสะท้อนพลังงานของดิน คือ ความชื้นในดิน, ปริมาณอินทรีย์วัตถุ ปริมาณเหล็กออกไซด์ ลักษณะเนื้อดิน และความขรุขระของผิวดิน เช่น ดินที่มีความชื้นมากขึ้น การสะท้อนพลังงานจะลดลง ดินทรายหยาบ ซึ่งมีการระบายน้ำดีจะสะท้อนพลังงานสูง ดินที่มีอินทรีย์วัตถุสูงจะมีสีคล้ำ การสะท้อนพลังงานจะลดลง เป็นต้น

น้ำ จะดูดกลืนพลังงานมากในช่วงคลื่นตั้งแต่ near infrared เป็นต้นไป ส่วนในช่วงคลื่น visible นั้นปฏิกริยาของพลังงานที่เกิดขึ้นค่อนข้างสลับซับซ้อน ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของปัจจัยต่างๆ เช่น น้ำที่มีตะกอนหรือสิ่งเจือปน เช่น วัชพืช สาหร่าย หรือคราบน้ำมัน จะมีการสะท้อนพลังงานมากกว่าน้ำใส

5. ขั้นตอนการการประมวลผลข้อมูลดาวเทียม

การเตรียมข้อมูลเบื้องต้น

1. การเลือกแบนด์และจำนวนแบนด์ ค่าความเข้มของวัตถุในแต่ละแบนด์จะไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูล TM ซึ่งมีถึง 7 แบนด์ ดังนั้นการเลือกใช้แบนด์และจำนวนแบนด์ที่เหมาะสม จะช่วยให้การวิเคราะห์มีความถูกต้องและใช้เวลาคอมพิวเตอร์ไม่มาก เช่น การศึกษาด้านการใช้ที่ดินปกติจะใช้ 3 หรือ 4 แบนด์ เช่น แบนด์ 2, 3 และ 4 หรือแบนด์ 2, 3, 4 และ 5 สำหรับข้อมูล TM เป็นต้น

2. การแสดงภาพ (Image Display) เป็นการเรียกข้อมูล ซี.ซี.ที. ซึ่งอยู่ในรูปของตัวเลขมาแสดงเป็นภาพ ซึ่งในปัจจุบันการแสดงผลสามารถแสดงผลออกมาทางจอโทรทัศน์ (Vedio Display) โดยการเปลี่ยนค่าตัวเลขในแต่ละช่วงมาเป็นค่าความเข้มของแสงเป็นภาพขาว-ดำ ได้พร้อมกัน 3 แบนด์ และเมื่อให้ความเข้มของแสงเป็นสีต่างๆ กัน (สีแดง สีเขียว และสีน้ำเงิน) ในแต่ละแบนด์ แล้วนำมาซ้อนกันเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดภาพสีผสมขึ้น (Color Composite)

3. การสร้างแผนภูมิแท่ง (Histogram) – สำหรับดูการกระจายของข้อมูล นอกจากนี้ยังคำนวณค่าสถิติอื่นๆ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ากึ่งกลาง และค่าที่เกิดซ้ำมากที่สุด

6. การวิเคราะห์และจำแนกประเภทข้อมูลในเชิงสถิติ

การจำแนกข้อมูลมี 2 วิธีใหญ่ๆ คือ supervised และ unsupervised classification สำหรับการจำแนกแบบ supervised นั้น เป็นการวิเคราะห์โดยอาศัยค่าเชิงสถิติเข้าช่วยในการแยกแยะประเภทข้อมูล มีขั้นตอนการทำงาน คือ

- เลือกประเภทข้อมูลตัวอย่าง (training area) สำหรับเป็นตัวแทนของประเภทข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- วิเคราะห์ค่าสถิติ ที่คำนวณได้จาก training area ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งกราฟ และแผนภูมิต่างๆ

- การจำแนกข้อมูล โดยเลือกวิธีการที่เหมาะสม เช่น minimum distance parallelepiped หรือ maximum likelihood classification

- ตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูลในภาคสนาม

- แก้ไขผลการจำแนก โดยการปรับแก้หรือเลือก training area ใหม่ จนกว่าจะได้ผลการวิเคราะห์เป็นที่น่าพอใจ

7. การตกแต่งข้อมูลหลังจากการจำแนกประเภทข้อมูลแล้ว

การตกแต่งผลจากการวิเคราะห์ ย่อมมีความจำเป็นด้วยเหตุของความไม่ต่อเนื่องของจุดภาพ ตัวอย่างเช่น เส้นถนนหรือขอบของอาณาบริเวณพื้นที่เพาะปลูก หรือการปรับจุดภาพข้างเดียวที่อยู่ภายใต้สภาวะเดียวกันให้เป็นประเภทเดียวกัน เช่น ป่าไม้สักมีจุดภาพสองสามจุดถูกจำแนกเป็นป่าไม้เต็งรังเตี้ย เมื่อเป็นเช่นนั้นจุดภาพนั้นควรแทนป่าไม้สักมากกว่า เป็นต้น

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

1. ความหมายของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

สุเพชร จิรจรกุล (2549) ได้ให้ความหมายว่า ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ หมายถึง ระบบคอมพิวเตอร์ที่มีความสามารถในการรวบรวม การจัดเก็บบันทึก การเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม และการแสดงผลข้อมูลเชิงภูมิศาสตร์ที่มีตำแหน่งอ้างอิง

สรศักดิ์ กลิ่นดาว (2542) ได้ให้ความหมายโดยสรุป ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ คือ การรวบรวม จัดเก็บข้อมูลให้อยู่ในรูปแผนที่เชิงเลข (digital map) ในคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถค้นคืนได้ในเวลาอันรวดเร็ว รวมทั้งยังสามารถแก้ไข ปรับปรุง ให้แผนที่นั้นทันสมัยอยู่เสมอได้ นอกจากนี้ ยังสามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความหลากหลายให้ได้ผลลัพธ์ เป็นแผนที่เดี่ยว ข้อเสนอเทศที่ได้จากการค้นคืน หรือวิเคราะห์ข้อมูลนี้ก็นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนต่อไป

2. การทำงานของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

1. การจัดเก็บข้อมูล (Data Capture)

เป็นขั้นตอนสำรวจข้อมูลต่างๆ และการรวบรวมข้อมูลในเชิงพื้นที่ เช่น การใช้ที่ดิน การคมนาคม เป็นต้น

2. การเก็บบันทึกและเรียกค้นข้อมูล (Data Storage and Retrieval)

ข้อมูลที่จะเข้าสู่ระบบ GIS จะต้องมีลักษณะเป็นตัวเลข ดังนั้นจึงต้องมีการแปลงข้อมูลแผนที่ ซึ่งอยู่ในรูปข้อมูลภาพ (Analog) ให้เป็นข้อมูลตัวเลข (Digital) โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า Digitizer และวิธีการแปลงข้อมูลที่เรียกว่า Digitizing

3. ประเภทของข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data) เป็นข้อมูลที่ระบุตำแหน่งพิกัดที่ตั้ง ข้อมูลประเภทนี้เป็นสิ่งจำเป็น เพราะ GIS เป็นระบบข้อมูลที่มีการอ้างอิงทางภูมิศาสตร์

2. ข้อมูลที่ไม่อยู่ในเชิงพื้นที่ (Non-Spatial Data) เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่นั้นๆ ข้อมูลเหล่านี้ได้แก่ ข้อมูลการใช้ที่ดิน คุณสมบัติของดิน เป็นต้น

การใส่ข้อมูลเข้าสู่ระบบครอบคลุม 3 ขั้นตอนย่อยดังนี้คือ

1. ใส่ข้อมูลเชิงพื้นที่สู่ระบบโดยใช้วิธีแปลงข้อมูลตัวเลข ซึ่งอาจจะทำได้โดยการกำหนดจุดค่าพิกัดทางภูมิศาสตร์ (Ground Control Point) ตาม Projection ต่างๆ ที่มีอยู่ส่วนมากมักจะใช้ค่า Latitude Longitude และระบบ UTM

2. ใส่ข้อมูลที่ไม่อยู่ในเชิงพื้นที่สู่ระบบ โดยวิธีการ Digitize เข้าไป

3. เชื่อมข้อมูลทั้งสองประเภทข้างต้นเข้าด้วยกัน

การเก็บข้อมูลทางภูมิศาสตร์ มี 2 แบบ คือ

1. แบบเวกเตอร์ จะแสดงตำแหน่งของข้อมูลใน 3 ลักษณะ คือ จุด (Point), เส้น (Line), และเส้นรอบพื้นที่ (Polygon) ที่มีพิกัดอ้างอิงได้ตามระบบของ GIS

2. แบบตารางกริด แปลงข้อมูลจากแผนที่ไปสู่รูปของโครงสร้างของกริด (Grid Cell) หรือบางครั้งอาจใช้การแปลงข้อมูลเป็นแบบแบ่งสี่ส่วน (Quadtrees) ซึ่งวิธีการนี้จะช่วยในการลดขนาดเพิ่มข้อมูลลง ทำให้ประหยัดพื้นที่ Disk ของเครื่องคอมพิวเตอร์ได้มาก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

คือการนำเอาข้อมูลต่างๆ ที่ให้ไว้ในระบบแล้วนั้นมาประมวลเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ เช่น การใช้ GIS เพื่อวิเคราะห์หาตำแหน่งที่เหมาะสมที่สุด ในการวิเคราะห์เพื่อหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกยางพารา เป็นต้น

5. การแสดงผลข้อมูล (Data Display)

ในการเรียกค้นข้อมูล หรือจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลระบบ GIS สามารถแสดงผลออกมาได้ในลักษณะของแผนที่ แผนที่กราฟ และตารางแสดงผลข้อมูล จะทำได้หลากหลายเพียงใดขึ้นอยู่กับโปรแกรมสำเร็จรูปที่ระบบ GIS นั้นๆ ใช้อยู่รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ของผู้ใช้ด้วย

การท่องเที่ยวและผลกระทบของการท่องเที่ยว

1. ความหมายของการท่องเที่ยว

กรมการท่องเที่ยว (2533) ได้อธิบายความหมายของ การท่องเที่ยว ตามที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ หมายถึง เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมิได้หมายเฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงรื่นรมย์ดังที่ส่วนมากเข้าใจ การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมชมญาติพี่น้องก็นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ฉะนั้นปรากฏการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

จึงเป็นภาพใหญ่ที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่งมีผู้กล่าวว่าธุรกิจการท่องเที่ยวในทุกวันนี้เป็นธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลก หากเทียบกับธุรกิจอื่นๆ ที่เป็นรายการเดี่ยวๆ (single item) ด้วยกัน

วรรณ วลัยวนิช (2546) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนาน รวมไปถึงการเคลื่อนย้ายของประชากรจากแห่งหนึ่ง ไปสู่อีกแห่งหนึ่ง การเดินทางภายในประเทศและเดินทางระหว่างประเทศ โดยที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีกิจกรรมร่วมกัน ได้รับความรู้ และความสนุกสนานเพลิดเพลิน

นิคม จารุมณี (2535) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวต้องประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ
3. เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตาม ที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

นิศา ชัชกุล (2550) กล่าวว่า การท่องเที่ยว (Tourism) เป็นกิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงปลายทางจะต้องประกอบด้วยปัจจัยสามประการ คือ การเดินทาง การพักค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้าน

ความหมายโดยสรุป การท่องเที่ยวเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะได้รับความรู้ ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และมีการพักค้างแรม การกินอาหารนอกบ้าน เป็นต้น

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายความว่า ศมีสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมและวัฒนธรรม ประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ ทรัพยากรการท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์, 2532)

1. ประเภทธรรมชาติ

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา น้ำตก ถ้ำ น้ำพุ ร้อน ทะเล หาดทราย เกาะ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

2. ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถานและศาสนา

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี หรือศาสนา ได้แก่ วัด โบราณสถาน ชุมชนโบราณ กำแพงเมือง เป็นต้น

3. ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม

เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่ง ในลักษณะของพิธี งานประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต เป็นต้น

3. ผลกระทบของการท่องเที่ยว

นิคม จารุมณี (2535) กล่าวว่า ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้นได้ก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจจำนวนมากมหาศาลให้แก่ประเทศและประชาชนที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและทางอ้อมในธุรกิจและอุตสาหกรรมดังกล่าว ข้อดีและข้อเสียของการท่องเที่ยวในแง่เศรษฐกิจที่ควรพิจารณามีดังต่อไปนี้

ข้อดี (Advantage) ข้อดีประการหนึ่งของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็คือ การท่องเที่ยวช่วยทำให้เกิดรายได้ต่อชุมชนและท้องถิ่นในแง่ของประเทศ รายได้จากเงินตราต่างประเทศจากการท่องเที่ยวนับเป็นรายได้เข้าประเทศที่สำคัญมากจนปัจจุบันที่ช่วยให้ประเทศสามารถสร้างดุลการค้าได้ดี รวมทั้งช่วยสนับสนุนทางการเงินและงบประมาณเพื่อการพัฒนา อาจจะสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศทั้งปัจจุบันและอนาคต เป็นแหล่งเงินตราเข้าประเทศและแหล่งจ้างงานตลอดจนการกระจายรายได้แหล่งใหญ่ที่สุดในปัจจุบัน

ข้อเสีย (Disadvantage) การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมเน้นฤดูกาล หมายความว่าธุรกิจต่างๆ ในท้องถิ่นจะต้องสามารถอยู่รอดได้ในช่วงที่ไม่มีรายได้ หรือไม่ใช่ฤดูกาลท่องเที่ยว นอกจากนั้น อุตสาหกรรมท่องเที่ยวช่วยทำให้ค่าที่ดินและทรัพย์สินในท้องถิ่นเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะเป็นผลร้ายต่อประชาชนและผู้ซื้อในท้องถิ่น หรือธุรกิจต่างๆ ในชุมชน

ทิพวรรณ พุ่มมณี (2552) ได้แบ่งกลุ่มชนิดของผลกระทบ ออกได้เป็น 3 กลุ่มหลัก คือ

1. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ
2. ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม
3. ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

และได้อธิบายรายละเอียดของผลกระทบจากการท่องเที่ยว ได้ดังนี้

1. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่าครองชีพ การเปลี่ยนแปลงอาชีพ ความไม่คุ้มค่าในการลงทุนและการสูญเสียผลประโยชน์ของคนในท้องถิ่น
2. ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ อาชญากรรม เพศพาณิชย์ ค่านิยมการเบี่ยงเบนหรือเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมประเพณี การลดคุณค่าของงานศิลปะและความไม่เสมอภาค
3. ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความเสื่อมโทรมและมลภาวะ การรุกรานพื้นที่ธรรมชาติและสาธารณประโยชน์ สิ่งก่อสร้างและการพัฒนาที่ไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

ฉันทิช วรรณธอม (2552) กล่าวว่า ผลกระทบของการท่องเที่ยวจะมีผลพวงในหลายรูปแบบ ทั้งผลกระทบในด้านบวก และผลกระทบในด้านลบ จะเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงหรือผลกระทบจากการคาดการณ์ที่เกิดจากการมีอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยสรุปเป็นผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้ดังตารางที่ 3 4 และ 5 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ

ผลกระทบด้านบวกของการท่องเที่ยว ในด้านเศรษฐกิจ	ผลกระทบด้านลบของการท่องเที่ยว ในด้านเศรษฐกิจ
1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างด้านเศรษฐกิจ	1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหารายได้เป็นฤดูกาล
2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในด้าน การขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวในด้านต่างๆ	2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพแรงงาน
3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างอาชีพและการจ้างงาน	3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาราคาสินค้าและค่าครองชีพ
4. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้	4. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศ
5. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่ภูมิภาค	5. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการแก่งแย่งผลประโยชน์
6. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต	6. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาค่าใช้จ่ายในการจัดระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว
7. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยแก้ปัญหาดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ	7. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาราคาที่ดิน

ที่มา: ฉันทิช วรรณธอม (2552)

ตารางที่ 4 ผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านสังคม

ผลกระทบด้านบวกของการท่องเที่ยวต่อสังคม	ผลกระทบด้านลบของการท่องเที่ยวต่อสังคม
1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการประกอบอาชีพของประชาชน	1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและค่านิยมของคนในสังคม
2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรค์ความเจริญทางสังคม	2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาความผูกพันทางครอบครัว
3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยยกมาตรฐานการครองชีพ	3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมในสังคม
4. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวของประชาชน	4. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาเพศพาณิชย์
5. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความสามัคคีให้แก่สังคมชุมชน	5. การท่องเที่ยวอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งของคนในชุมชนแหล่งท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยว
6. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการป้องกันการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่น	6. การท่องเที่ยวอาจทำให้สถาบันชุมชนไม่สามารถรักษาขีดความสามารถในการบริหารคุณภาพของสิ่งมีคุณค่าต่างๆ ในชุมชนนั้นได้ตลอดไป
7. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเสริมสร้างการศึกษา	7. การท่องเที่ยวอาจก่อให้เกิดอาชญากรรม
8. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเสริมสร้างความปลอดภัย	
9. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความสุขลดความตึงเครียด	

ที่มา: ฉันทิช วรรณธอม (2552)

ตารางที่ 5 ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบด้านบวกของการท่องเที่ยว ต่อสิ่งแวดล้อม	ผลกระทบด้านลบของการท่องเที่ยว ต่อสิ่งแวดล้อม
1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้าง ความตระหนักถึงคุณค่าสิ่งแวดล้อม	1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการทำลาย ทรัพยากรป่าไม้ และทรัพยากรน้ำ
2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วย รักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม	2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการทำลาย ทรัพยากรชีวภาพ
3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการ พัฒนาปรับปรุงสิ่งแวดล้อมของชุมชน ท้องถิ่น	3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหามลภาวะต่างๆ
4. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ ในการศึกษาค้นคว้าหาแนวทางรักษา สิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	4. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาทำลายภูมิทัศน์
ที่มา: นันท วรรณนอม (2552)	

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อการใช้ที่ดิน และสภาพเศรษฐกิจสังคม ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาทั้งหมด 6 เรื่อง โดยในแต่ละเรื่องจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อเรื่อง ตัวแปรที่ใช้ วิธีการ และผลของการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชื่อ	เรื่อง	ตัวแปรที่ใช้	วิธีการ	สรุป
กิตติพงษ์ ประชุมแดง (2533)	ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม จากการพัฒนาการ ท่องเที่ยวต่อชาวบ้านคูเคื่อ ตำบลแจระแมอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี	1. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้ รายจ่าย การออม ภาวะหนี้สิน การ ถือครองและการใช้ ประโยชน์จากที่ดิน การใช้ แรงงาน การบริโภค การลงทุน 2. ผลกระทบทางสังคม ได้แก่ การว่างงาน วัฒนธรรม การพัฒนา ท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม ค่าค่า ครองชีพ การศึกษา การย้าย ถิ่น พัฒนาท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม ค่าค่าครองชีพ การศึกษา การย้ายถิ่น	1. สัมภาษณ์หัวหน้า ครัวเรือนชาวบ้าน 2. สัมภาษณ์ผู้รู้ในหมู่บ้าน 3. สอบถามนักท่องเที่ยว และสังเกตสภาพต่างๆ ภายในหมู่บ้าน	1. ด้านเศรษฐกิจ -ชาวบ้านมีอาชีพหลัก อาชีพรองเพิ่มขึ้น -ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น -ชาวบ้านมีการถือครองและ ใช้ประโยชน์จากที่ดิน น้อยลง และทำให้ที่ดิน บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมี ราคาสูงขึ้น -มีการอพยพแรงงานไป ทำงานนอกหมู่บ้านน้อยลง -ชาวบ้านมีการใช้จ่ายและ บริโภคมากขึ้น และมีการ ลงทุนประกอบธุรกิจในเชิง การค้ามากขึ้น

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ	เรื่อง	ตัวแปรที่ใช้	วิธีการ	สรุป
				2. ด้านสังคม -ชาวบ้านได้รับวัฒนธรรมเมืองมากขึ้น และค่าครองชีพในหมู่บ้านสูงขึ้น -มีการพัฒนาสาธิตปลูกพืชพื้นฐานเข้าสู่หมู่บ้าน -ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะความสกปรก สิ่งปฏิกูลโสโครกบริเวณแหล่งท่องเที่ยว -ปัญหาสังคมในหมู่บ้าน โดยเฉพาะปัญหาการพนันและยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม โจรผู้ร้าย

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ	เรื่อง	ตัวแปรที่ใช้	วิธีการ	สรุป
สุจารี จันทรสุข (2541)	ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสภาพเศรษฐกิจของประชาชนที่เคยย้ายถิ่น และไม่เคยย้ายถิ่นในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์	ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพหลัก-อาชีพรอง อาชีพหลัก-อาชีพรองที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงอาชีพ รายได้-รายจ่าย การมีเงินออม จำนวนเงินออม การมีหนี้สิน จำนวนหนี้สิน การมีที่ดิน	เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยกลุ่มตัวอย่างอยู่ในเขตแหล่งท่องเที่ยว 127 ครั้วเรือน และกลุ่มตัวอย่างนอกเขตแหล่งท่องเที่ยว 118 ครั้วเรือน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC	-สภาพเศรษฐกิจสังคมของประชาชนในเขตการท่องเที่ยวและนอกเขตการท่องเที่ยว มีความแตกต่างกันด้านการประกอบอาชีพหลัก ด้านการเกษตร การมีอาชีพหลักและอาชีพรองที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รายได้รายจ่าย เงินออม หนี้สินที่ดิน ความสัมพันธ์ในครอบครัว
ดอกอ้อ ปาณะดิษ (2544)	ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดินและชุมชนของเกาะช้าง จังหวัดตราด	1. ผลกระทบทางด้านกายภาพ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน การใช้ที่ดิน และการตั้งถิ่นฐาน	1. เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิโดยการสำรวจพื้นที่ด้วยการสังเกต และ	1. พัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะช้างแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงแรก ก่อน

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ	เรื่อง	ตัวแปรที่ใช้	วิธีการ	สรุป
		2. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การจ้างงานและอาชีพ รายได้ ค่าครองชีพ	ออกแบบสอบถาม 2. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และสภาพชุมชนด้วยแผนที่ ด้วยภาพถ่ายทางอากาศปี พ.ศ.2518 พ.ศ.2536 และพ.ศ. 2542 การสำรวจภาคสนาม และออกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 98 ชุด	พ.ศ. 2528 ช่วงที่ 2 ระหว่าง พ.ศ. 2529-2539ช่วงที่ 3 ระหว่าง พ.ศ. 2540-
		3. ผลกระทบทางด้านสังคม ได้แก่ โครงสร้างประชากร ขนบธรรมเนียมประเพณี และสภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิต	แผนที่ ด้วยภาพถ่ายทางอากาศปี พ.ศ.2518 พ.ศ.2536 และพ.ศ. 2542 การสำรวจภาคสนาม และออกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 98 ชุด	ปัจจุบัน การพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะช้างในช่วงแรกการท่องเที่ยวของเกาะช้างยังไม่ได้รับการพัฒนา ในช่วงที่ 2 มีการขยายตัวของสถานบริการการท่องเที่ยวประเภท บังกะโล และโรงแรม และในช่วงที่ 3 มีการขยายตัวของสถานบริการท่องเที่ยวที่หลากหลายขึ้น
		4. ประเมินผลกระทบการท่องเที่ยวต่อการใช้ที่ดินและชุมชน	3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับการใช้ที่ดิน และสภาพชุมชนของเกาะช้าง	2. พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบสูงสุดคือ หาดทรายขาว

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ	เรื่อง	ตัวแปรที่ใช้	วิธีการ	สรุป
รัชชัช มานิตย์ (2550)	ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น: กรณีศึกษาดำบลเวียงใต้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	1. ผลกระทบทางด้านสังคม ได้แก่ ระบบโครงสร้างพื้นฐาน อาคารสิ่งปลูกสร้าง และการใช้ที่ดินภายในชุมชน และมลภาวะและการกำจัดของเสียภายในชุมชน 2. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การค้าและการลงทุน โอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพ รายได้-รายจ่าย	การสำรวจภาคสนามโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ ประชากรในพื้นที่ศึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกับการวิเคราะห์ด้วยแผนที่ในปี พ.ศ. 2519 และ พ.ศ. 2535 ของกรมแผนที่ทหาร และจากการแปลภาพถ่ายดาวเทียม SPOT-5 ปี พ.ศ. 2543 และ IKONOS ปี พ.ศ. 2548	บริเวณตะวันตกของเกาะ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของเกาะ รองลงมา ได้แก่ หาดคลองพร้าว หาดไถ่แบ้ พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหลัก โดยการท่องเที่ยวส่งผลกระทบด้านลบต่อการใช้ที่ดินมากที่สุดก่อนปี พ.ศ. 2539 ชุมชนปายมีการเปลี่ยนแปลงอย่างช้าๆ แต่ช่วงหลังปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมาชุมชนปายมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นผลมาจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ	เรื่อง	ตัวแปรที่ใช้	วิธีการ	สรุป
		3. ผลกระทบทางด้านสังคม และวัฒนธรรม ได้แก่ โครงสร้างประชากรชุมชน ความร่วมมือในการทำ กิจกรรมภายในชุมชน และ สภาพปัญหาสังคม		จึงส่งผลให้ชุมชนได้รับ ผลกระทบด้านกายภาพ มากที่สุด การใช้ที่ดิน อาคารและสิ่งก่อสร้าง เกิด ความแออัด ไม่เป็น ระเบียบ ส่งผลต่อ สภาพแวดล้อมชุมชน โดยรวม การเพิ่มขึ้นของ ประชากรอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ระบบโครงสร้าง พื้นฐานที่มีอยู่ไม่สามารถ รองรับได้ การเพิ่มขึ้นของ ขยะมูลฝอย มลพิษทาง อากาศ เสียงดังรบกวน ส่งผลกระทบทางด้าน สิ่งแวดล้อมชุมชน แต่การ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ	เรื่อง	ตัวแปรที่ใช้	วิธีการ	สรุป
ปรีชา บัวทองจันทร์ (2551)	ผลกระทบของการท่องเที่ยว ด้านเศรษฐกิจและสังคม: กรณีศึกษาจังหวัดกระบี่	1. ผลกระทบทางด้าน เศรษฐกิจ ได้แก่รายได้และ อาชีพ ค่าครองชีพ การผลิต และการลงทุน ราคาที่ดิน และการเปลี่ยนแปลงการถือ ครองที่ดิน	เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บ รวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง ประกอบด้วย หัวหน้าครัวเรือน	ขนบธรรมเนียมประเพณีของ ชุมชนเริ่มเสื่อมถอยลงเกือบ กัน การไหลบ่าเข้ามาของ วัฒนธรรมต่างถิ่นส่งผลให้ ลักษณะการบริโภค การแต่ง กาย ภาษา ค่านิยมและความ เชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ของชุมชนเริ่มเสื่อมถอยลง 1. เศรษฐกิจของจังหวัด กระบี่โดยรวมมีแนวโน้มที่ดี ขึ้น สาเหตุหลักมาจากการ ขยายตัวของพืชเศรษฐกิจ สำคัญในสาขาเกษตรธุรกิจ การค้าและการ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ	เรื่อง	ตัวแปรที่ใช้	วิธีการ	สรุป
	2. ผลกระทบด้านสังคม ได้แก่ การพัฒนาด้านคมนาคมและเส้นทางจราจรและ สาธารณูปโภค สังคม และ ครอบครัว การอนุรักษ์และฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรม และทรัพยากร สุขภิบาลและ สาธารณสุข	ผู้ประกอบการและผู้นำชุมชน โดยแบ่งเป็นกลุ่มการ ท่องเที่ยวทางทะเลและกลุ่ม ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การวัด ความคิดเห็นผลกระทบแบ่ง ออกเป็น 5 ระดับ ทั้ง ผลกระทบด้านบวกและด้าน ลบ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงพรรณนาโดยใช้สถิติ พื้นฐาน ได้แก่ ค่าอัตราส่วน ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ผู้ประกอบการและผู้นำชุมชน โดยแบ่งเป็นกลุ่มการ ท่องเที่ยวทางทะเลและกลุ่ม ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การวัด ความคิดเห็นผลกระทบแบ่ง ออกเป็น 5 ระดับ ทั้ง ผลกระทบด้านบวกและด้าน ลบ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงพรรณนาโดยใช้สถิติ พื้นฐาน ได้แก่ ค่าอัตราส่วน ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ท่องเที่ยวมีเส้นทาง คมนาคมที่สะดวก มี สาธารณูปโภคที่เพียงพอ ปัญหาเสพติดและอาชย กรรมมี แนวโน้มเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 การ ท่องเที่ยวขยายตัวอย่าง ต่อเนื่องโดยเฉพาะปี พ.ศ. 2545-2547 เส้นทาง คมนาคม การบริการ สาธารณูปโภคได้รับ ความสะดวก ตามลำดับ ผลกระทบทางด้านลบใน ระดับสูง ได้แก่ ชาวชน มีค่านิยมของการมี เพศสัมพันธ์ก่อนวัย

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ	เรื่อง	ตัวแปรที่ใช้	วิธีการ	สรุป
				อันควรเพิ่มมากขึ้นบริเวณ เกาะและชายหาดมีการใช้ ที่ดินเพื่อทำธุรกิจที่เกี่ยวข้อง กับการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น ตามลำดับ 3. กลุ่ม ผู้ประกอบการเห็นว่า ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ด้านบวกในระดับสูง ได้แก่ การสร้างงาน สร้างอาชีพ การพัฒนาคุณภาพสินค้าและ บริการ การกระจาย แต่ทาง กลุ่มหัวหน้าครัวเรือนเห็นว่า ได้รับผลกระทบในระดับสูง คือ ราคาที่ดินสูงขึ้น สำหรับ ผลกระทบทางสังคมด้าน

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ	เรื่อง	ตัวแปรที่ใช้	วิธีการ	สรุป
				บวกในระดับสูงที่ทางกลุ่ม หัวหน้าครัวเรือนและผู้นำ ชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยว ทางทะเลได้รับ คือ การ พัฒนาเส้นทางคมนาคม ส่วนหัวหน้าครัวเรือนและ ผู้นำชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยว เชิงนิเวศน์ได้รับ คือ ผู้หญิงทำงานใน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพิ่มมากขึ้น สำหรับ ผลกระทบทางสังคมด้านลบ กลุ่มหัวหน้าครัวเรือนและ ผู้นำชุมชนอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น สำหรับผลกระทบทางสังคม

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ	เรื่อง	ตัวแปรที่ใช้	วิธีการ	สรุป
พงษ์ศักดิ์ หนูเนื้อ (2551๗)	ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนบ้านอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่	1. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ อาชีพ ราคาสินค้า และการครองชีพ 2. ผลกระทบทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ การศึกษา ความสัมพันธ์	การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ภาคสนาม โดยวิธีการดำเนินการศึกษาวิจัยภาคสนามเป็นหลักและใช้ข้อมูลทางเอกสารบ้างในบางส่วนเพื่อที่จะให้ได้ผลการวิจัยที่มีความถูกต้อง	ด้านลบ กลุ่มหัวหน้าครัวเรือนและผู้นำชุมชนกลุ่ม การท่องเที่ยวทางทะเลและหัวหน้าครัวเรือนและผู้นำชุมชนกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์เห็นว่าส่งผลกระทบในระดับสูงในประเด็นเดียวกัน คือเยาวชนมีค่านิยมของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรเพิ่มมากขึ้น การท่องเที่ยวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในหลายด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรายได้ อาชีพราคาสินค้า การครองชีพ การศึกษา ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน วิถีชีวิต ค่านิยม ภาษา

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ	เรื่อง	ตัวแปรที่ใช้	วิธีการ	สรุป
		ของคนในชุมชน วิถีชีวิต ค่านิยม ภาษา และประเพณี	มากที่สุด	ประเพณี การเปลี่ยนแปลง ดังกล่าวทำให้ ชุมชนอ่าวนาง มีความทันสมัย สวยงาม สะดวกสบาย แต่ในทาง กลับกันตัวชุมชนและคนอ่าว นางได้รับผลกระทบในทาง ลบจากการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม กล่าวคือ ผู้คนในชุมชนมีการ แข่งขันกันมากขึ้น ทั้งในเรื่อง รายได้ อาชีพ ค่านิยม การใช้ ชีวิต ซึ่งทำให้โครงสร้างทาง สังคม วัฒนธรรมของชุมชน อ่าวนางเปลี่ยนแปลงไป คน ในชุมชนมีความเป็นปัจเจก ชนมากขึ้น การท่องเที่ยวทำ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ	เรื่อง	ตัวแปรที่ใช้	วิธีการ	สรุป
				ให้ชุมชนอำเภอนางกลายเป็น สินค้าแต่ในรูปลักษณะที่ สวยงามของตัวสินค้ามีความ บอมซ้าที่แอบแฝงซ่อนอยู่ ผลลัพธ์ที่สำคัญของการ ท่องเที่ยวจึงทำให้ชุมชนมี ความทันสมัยจากการสร้าง ความเจริญทางวัตถุแต่คนใน ชุมชนกลับมีความทุกข์ทาง ใจเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจเรียกได้ว่า เป็นภาพลวงตาของการ พัฒนาแนวทางการ พัฒนาการท่องเที่ยวจึงควร คำนึงถึงพื้นฐานทาง วัฒนธรรม

บทที่ 3

พื้นที่ศึกษา

ประวัติความเป็นมา

ก่อนหน้าที่ชื่อหัวหินยังไม่เกิด มีเรื่องเล่าขานกันว่าราวปี พ.ศ. 2377 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พื้นที่เกษตรกรรมบางแห่งของเมืองเพชรบุรีแห้งแล้งกันดารมาก ราษฎรกลุ่มหนึ่งจึงทิ้งถิ่นย้ายลงมาทางใต้ จนมาถึงบ้านสมอเรียงซึ่งอยู่เหนือขึ้นมาจากเขาตะเกียบ และบ้านหนองแกหรือบ้านหนองสะแก ที่บ้านสมอเรียงนี้ มีหาดทรายชายทะเลแปลกกว่าที่อื่นคือมีกลุ่มหินกระจัดกระจายอยู่อย่างสวยงาม ทั้งที่ดินก็มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสำหรับทำไร่นาการประมง บรรพชนเหล่านี้จึงเป็นเสมือนผู้ที่ลงหลักปักเสาสร้างบ้านหัวหินขึ้น จนกลายเป็นหมู่บ้านที่เรียกกันแต่แรกว่า “บ้านสมอเรียง”

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศวรฤทธิ์ (พระองค์เจ้าชายกฤษฎาภินิหาร ต้นราชสกุลกฤดากร) เป็นเจ้านายพระองค์แรกที่สร้างตำหนักหลังใหญ่ชายทะเลด้านใต้ของหมู่บ้าน (ปัจจุบันอยู่ติดกับโรงแรมโซฟิเทลฯ) และประทานชื่อตำหนักว่า “แสนสำราญสุขเวศน์” ต่อมาทรงปลูกอีกหลังหนึ่งแยกเป็น แสนสำราญ และ สุขเวศน์ เพื่อไว้ใช้รับเสด็จเจ้านาย พร้อมกับทรงสร้างเรือนขนาดเล็กใต้ถุนสูงอีกหลายหลัง ซึ่งต่อๆ มาคือ “บังกะโลสุขเวศน์” ทรงขนานนามหาดทรายบริเวณตำหนักและ หาดถัดๆ ไปทางใต้เสียใหม่ว่า “หัวหิน” เป็นคนละส่วนกับบ้านแหลมหินเดิมโดยมีกองหินชายทะเลเป็นที่หมายแบ่งเขต ซึ่งบ้านแหลมหินเดิมมีเขตด้านใต้ถึงเพียงแค่ต้นเเคใหญ่ชายทะเล (ปัจจุบันอยู่หน้าโรงแรมโซฟิเทลฯ มีศาลเทพารักษ์ใหญ่) เท่านั้น ไม่ถึงที่ดินของเสด็จในกรมฯ ครั้นเมื่อวันเวลาผ่านไป ชื่อ “หัวหิน” ก็แผ่คลุมทั้งหาดทั้งตำบลจนขยายเป็นอำเภอหัวหิน

ส่วนที่ดินแปลงที่อยู่ตรงหมู่บ้านชายทะเล เป็นของสมเด็จพระเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ ซึ่งทรงสร้างตำหนักใหญ่ขึ้นถึงสองครั้ง ครั้งแรกคือตำหนักขาว ครั้งหลังคือตำหนักเทาและเรือนเล็กอีกหลายหลัง ซึ่งก็คือบ้านจักรพงษ์ในเวลาต่อมา ปัจจุบันคือโรงแรมเมเลีย ซึ่งได้เปลี่ยนผู้ดำเนินการเป็นโรงแรมฮิลตัน

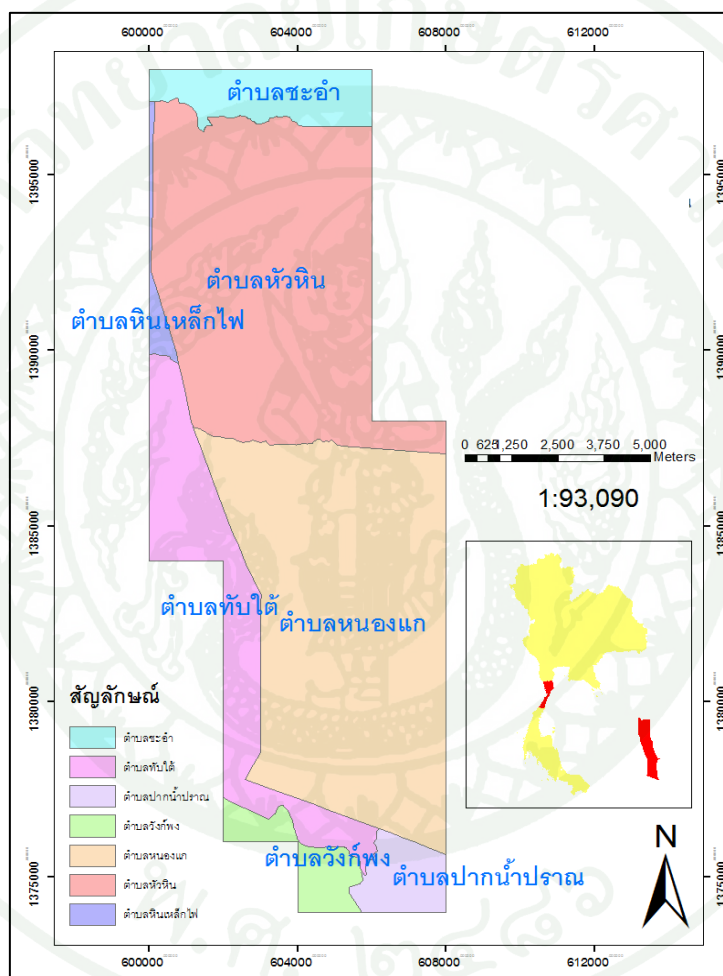
ในช่วงเวลาเดียวกันกับการสร้างวังไกลกังวล พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชร อัครโยธิน ต้นราชสกุลบูรณัตถ์ ก็ได้จัดสร้างตลาดฉัตรไชยขึ้นในที่ดินพระคลังข้างที่ โดยออกแบบให้มีหลังคารูปโค้งครึ่งวงกลมต่อเนื่องกัน 7 โค้ง เพื่อสื่อความหมายว่าเป็นการสร้างขึ้นในรัชกาลที่ 7 ทั้งตัวอาคารและแผงขายสินค้าเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ตัวตลาดโถงอากาศถ่ายเทได้สะดวก และจัดว่าเป็นตลาดที่ถูกต้องลักษณะที่สุดของประเทศไทยในขณะนั้นชื่อตลาดฉัตรไชยนี้มาจากพระนามเดิมของพระองค์ คือพระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากรนั่นเอง ต่อมาตลาดฉัตรไชย และโรงแรมรถไฟ หรือโฮเต็ลหัวหินก็กลายเป็นสัญลักษณ์ ของชายทะเลหัวหิน ส่วนพระราชวังไกลกังวลนั้นถือว่าเป็นสถานที่อันควรสักการะบูชา มากกว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว นับตั้งแต่มีการสร้างทางรถไฟสายใต้แล้วเสร็จ เชื่อมต่อกับชายแดนของประเทศมาเลเซีย หัวหินก็มีชื่อเสียงว่าเป็นสถานที่พักตากอากาศอันลือชื่อของไทย ซึ่งนักท่องเที่ยวนิยมมาพักผ่อน วายน้ำ ตกปลา และตีกอล์ฟเนื่องจากมีสนามกอล์ฟ หัวหินรอยัลกอล์ฟ ซึ่งจัดเป็นสนามกอล์ฟระดับมาตรฐานสากลแห่งแรก ของประเทศไทยอีกด้วย

ชื่อเสียงของหัวหินนั้นเติบโตเคียงข้างกับโรงแรมรถไฟก็ได้ ต่อมา มีการสร้างบังกะโล ขึ้นคือ เช่นทรล์หัวหินวิลเลจ ซึ่งได้ถูกคัดเลือกให้เป็นฉากถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศเรื่อง “Devil's Paradise” เช่นเดียวกับโรงแรมรถไฟหัวหิน ซึ่งใช้เป็นฉากถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศเรื่อง “The Killing Fields” โดยเป็นการจำลองสถานที่คือ โรงแรมชั้นนำในกรุงพนมเปญในยุคสงคราม (สำนักงานเทศบาลเมืองหัวหิน, 2555)

ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

เทศบาลเมืองหัวหินตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ติดกับทะเลอ่าวไทย พื้นที่มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทิศตะวันตกเป็นภูเขา พื้นที่ลาดเอียงลงสู่ทะเลอ่าวไทย มีพื้นที่รวม 86.36 ตารางกิโลเมตร หรือ 53,975 ไร่ มีถนนเพชรเกษม (ทางหลวงหมายเลข 4) ตัดผ่านจากทิศเหนือจรดทิศใต้ยาวประมาณ 22 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 230 กิโลเมตร ลักษณะพื้นที่เป็นชุมชนเมืองหนาแน่นและการพาณิชยกรรมประมาณร้อยละ 3 และมีชุมชนที่กระจัดกระจายไม่หนาแน่นห่างไกลออกไป พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ว่างและพื้นที่เขตทหาร การขยายตัวของเมืองมีลักษณะเป็นแนวยาวไปตามถนนเพชรเกษม มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง มีโรงแรม บ้านพัก ร้านอาหารและสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจำนวนมาก

เทศบาลเมืองหัวหิน เป็นที่ตั้งของเขตพระราชฐาน คือ วังไกลกังวล ซึ่งปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ประทับอยู่ เทศบาลเมืองหัวหินเป็นเขตควบคุมมลพิษตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2539) และเป็นเขตพื้นที่ที่ใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2547

ภาพที่ 1 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

1. โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการท่องเที่ยวและการพาณิชยกรรม มีร้านค้า โรงแรม บ้านพักตากอากาศต่าง ๆ จำนวนมาก เป็นแหล่งงานให้แก่คนในท้องถิ่น รายได้ของท้องถิ่นมาจากการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ

2. เกษตรกรรม

ประชาชนที่อยู่ด้านทิศตะวันตกของเขตเทศบาล ประกอบอาชีพด้านการเกษตร เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสม ชนิดพื้นที่ปลูก ได้แก่ สับปะรด มะม่วง ขนุน มะพร้าว พืชผักและไม้ดอกไม้ประดับ

3. ประมง

ห้วยหินในอดีตเป็นหมู่บ้านชาวประมง การทำประมงจึงเป็นอาชีพดั้งเดิมของชาวห้วยหิน แต่เมื่อบ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไปห้วยหินได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ประกอบกับความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลลดลง ทำให้การประกอบอาชีพประมงลดน้อยลง โดยยังมีการทำประมงของประชาชนบริเวณชุมชนสมอเรียง ชุมชนตะเกียบ และชุมชนเขาเต่า

4. อุตสาหกรรม

ลักษณะการประกอบอุตสาหกรรมในเขตเทศบาล ประกอบธุรกิจขนาดกลาง ประกอบไปด้วย อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมโลหะ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล อุตสาหกรรมอื่นๆ เป็นต้น

5. การท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในเขตเทศบาล เช่น

5.1 ชายหาดหัวหิน

ชายหาดหัวหินเป็นชายหาดที่สวยงาม มีหาดทรายที่ขาวละเอียด น้ำทะเลใสสะอาด โดยมีจุดลงทะเลจุดใหญ่ที่ถนนดำเนินเกษม

5.2 สวนหลวงราชินี

เทศบาลได้พัฒนาปรับปรุงที่ดิน 19 ไร่ บริเวณถนนเลียบริมวังเหนือ ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว และพักผ่อนหย่อนใจแห่งใหม่ของเมือง และสามารถลงชายหาดได้ โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างครบครัน เช่น ลานจอดรถ ศูนย์จำหน่ายสินค้า ห้องอาบน้ำ

5.3 เขาหินเหล็กไฟ

เป็นภูเขาที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของเขตเทศบาลติดกับสนามกอล์ฟหลวงหัวหิน ซึ่งเทศบาลได้พัฒนาปรับปรุงจนเป็นจุดชมทัศนียภาพเมืองหัวหินที่สวยงาม มีพระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ 7 ทรงนกขนาดใหญ่ พร้อมศูนย์จำหน่ายสินค้าและลานจอดรถที่สะดวกสบาย

5.4 หาดเขาเต่า

ชายหาดเล็กๆ เชิงเขาเต่า เงียบสงบ มีพระพุทธรูปขนาดใหญ่หันพระพักตร์ออกสู่ทะเล ห่างจากตัวเมืองหัวหินไปทางทิศใต้ ประมาณ 13 กิโลเมตร

5.5 อ่างเก็บน้ำเขาเต่า

ตั้งอยู่ที่ชุมชนเขาเต่า อ่างเก็บน้ำเขาเต่าถือเป็นโครงการพระราชดำริด้านชลประทานแห่งแรกในประเทศไทย ห่างจากตัวเมืองหัวหินไปทางทิศใต้ ประมาณ 13 กิโลเมตร

5.6 ศูนย์ทอผ้าเขาเต่า

สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถได้มีพระราชเสาวนีย์ให้จัดตั้งศูนย์ทอผ้าเขาเต่า เพื่อส่งเสริมอาชีพการทอผ้าของประชาชนในชุมชนเขาเต่า ซึ่งถือเป็นปฐมบทของการส่งเสริมหัตถกรรมและการตั้งศูนย์ศิลปาชีพของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถในเวลาต่อมาศูนย์ทอผ้าตั้งอยู่ที่ชุมชนเขาเต่าใกล้กับอ่างเก็บน้ำ

5.7 หาดทรายน้อย

เป็นชายหาดที่อยู่ทางใต้สุดของเขตเทศบาล ติดกับ โครงการพระราชดำริสวนป่าหาดทรายใหญ่เป็นชายหาดที่เงียบสงบ น้ำทะเลใสสะอาดอยู่ในเขตชุมชนบ้านเขาเต่าห่างจากตัวเมืองหัวหินไปทางทิศใต้ประมาณ 16 กิโลเมตร

5.8 สวนสนประดิพัทธ์

มีชายหาดที่สวยงามเงียบสงบ มีแนวต้นสนเป็นเอกลักษณ์ของหาด บรรยากาศร่มรื่นเย็นสบายซึ่งอยู่ในความดูแลของกองสวัสดิการทหารบก ห่างจากตัวเมืองหัวหินไปทางทิศใต้ประมาณ 9 กิโลเมตร

5.9 พลับพลาที่ประทับ สถานีรถไฟหัวหิน

สถานีรถไฟหัวหินเป็นหนึ่งในสถานีรถไฟที่เก่าแก่ที่สุด สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ คือ พลับพลาที่ประทับ และตัวสถานีที่มีสถาปัตยกรรมไทยที่สะดุดตาแตกต่างจากสถานีรถไฟทั่วไปในประเทศ พลับพลาที่ประทับได้ย้ายมาจากพระราชวังสนามจันทร์ในสมัยรัชกาลที่ 6

5.10 ตลาดโต้รุ่งหัวหิน

นับเป็นสีสันยามราตรีของหัวหิน เพราะมีแผงจำหน่ายอาหารนานาชนิด ทั้งอาหารไทย อาหารทะเล ขนม และ สินค้าพื้นเมือง

5.11 เกาะสิงโต

ตั้งอยู่ห่างจากฝั่งสวนสนประมาณ 800 เมตร เป็นเกาะเล็กๆ ที่มีผู้นิยมไปตกปลาและ
ดำน้ำ ดิคต่อเช่าเรือได้ที่หมู่บ้านเขาตะเกียบ

5.12 จุดชมวิวเขาตะเกียบ

วัดที่ตั้งอยู่บนภูเขา ชื่อวัดเขาตะเกียบ ซึ่งยื่นออกไปในทะเล ตั้งอยู่ห่างตัวเมืองหัวหิน
ไปทางทิศใต้ 6 กิโลเมตร ภายในบริเวณวัดร่มรื่น เย็นสบาย มีรูปปั้นเจ้าแม่กวนอิมประดิษฐานอยู่
เป็นจุดที่สามารถมองเห็นทัศนียภาพอ่าวหัวหินที่งดงามมากจุดหนึ่งรอบเขาตะเกียบมีที่พักและ
ร้านอาหารให้บริการหลายแห่ง

ข้อมูลด้านสังคม

1. ข้อมูลทั่วไป

ปัจจุบันเขตเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบไปด้วย
35 ชุมชน โดยแยกเป็น 2 ตำบล ดังนี้

1.1 ตำบลหัวหิน 28 ชุมชน

1) ชุมชนบ่อฝ้าย	2) ชุมชนตะวันตก
3) ชุมชนวัดไถ่ก้างวล	4) ชุมชนสมอโพรง
5) ชุมชนประจักษ์ร่วมจิตต์	6) ชุมชนเขาน้อย
7) ชุมชนฟ้าสีคราม	8) ชุมชนนาปู่กล้า
9) ชุมชนรวมสุข	10) ชุมชนประชาสามัคคี
11) ชุมชนพร้อมมิตรพัฒนา	12) ชุมชนทางรถไฟ
13) ชุมชนทุ่งยายอึ้ง	14) ชุมชนศาลาร่วมใจ
15) ชุมชนตาลเดี่ยว	16) ชุมชนสวนลิง
17) ชุมชนเทพนิมิตร	18) ชุมชนบ้านอ่างน้ำ

19) ชุมชนแนบเคหาสน์	20) ชุมชนศาลเจ้าพ่อเสือ
21) ชุมชนสมอเรียง	22) ชุมชนชายทะเล
23) ชุมชนพลสุข	24) ชุมชนเพชรสระสง
25) ชุมชนไรรุ่น	26) ชุมชนเขาพิทักษ์
27) ชุมชนกอล์ฟวิว	28) ชุมชนสนามกอล์ฟ

1.2 ตำบลหนองแก 7 ชุมชน

- 1) ชุมชนหนองแก
- 2) ชุมชนเขาตะเกียบ
- 3) ชุมชนหัวดอน
- 4) ชุมชนบ้านใหม่ - ห้วยนา
- 5) ชุมชนเขาเต่า
- 6) ชุมชนหัวถนน
- 7) ชุมชนสุริโยทัย

ตารางที่ 7 จำนวนประชากร และจำนวนครัวเรือน ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน

ตำบล	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนครัวเรือน
ตำบลหัวหิน	40,875	25,942
ตำบลหนองแก	14,852	12,914
รวม	55,727	38,856

ที่มา: สำนักงานเทศบาลเมืองหัวหิน (2554)

2. การศาสนา

ประชาชนส่วนใหญ่ในท้องถิ่นนับถือศาสนาพุทธ และมีประชาชนที่นับถือศาสนาอื่นบ้าง ได้แก่ คริสต์ อิสลาม ซิกข์ เรียงตามลำดับ

3. วัฒนธรรมประเพณี

ประเพณีท้องถิ่นที่มีมาแต่เดิม เช่น ประเพณีเกี่ยวกับตรุษ สารท ประเพณีก่อเจดีย์ทราย ประเพณีทำบุญทุ่ง ประเพณีส่งเคราะห์ทางน้ำ การละเล่นท้องถิ่นที่มีมาแต่เดิม เช่น การเล่นลูกช่วง จี่หลัง โยนลูกช่วง ชักเย่อ สะบ้า มอญรำ มวยทะเล เข้าแม่ศรี หรือเข้าผีต่าง ๆ และที่สำคัญการเล่น ฝิฟ่งได้ ซึ่งยังไม่เคยปรากฏว่ามีการละเล่นชนิดนี้ในท้องถิ่นอื่น นอกจากที่หัวหินเท่านั้น

ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

1. ภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศทั่วไป อำเภอหัวหินเป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่ในเขตร้อน ลักษณะภูมิอากาศจะถูกควบคุมโดยการหมุนเวียนของกระแสอากาศประจำฤดูกาล โดยฤดูกาลแบ่งได้ ดังนี้

- 1) ฤดูร้อน (กลางเดือนกุมภาพันธ์ – กลางเดือนพฤษภาคม) ลมตะวันออกเฉียงใต้
- 2) ฤดูฝน (กลางเดือนพฤษภาคม – กลางเดือนตุลาคม) ลมตะวันตกเฉียงใต้
- 3) ฤดูหนาว (กลางเดือนตุลาคม – กลางเดือนกุมภาพันธ์) ลมตะวันออกเฉียงเหนือ

2. แหล่งน้ำ

ลำห้วย จำนวน 2 แห่ง

- 1) ลำห้วย (เขาน้อย) บริเวณบ้านพักตำรวจพลร่ม (หลังค่ายตำรวจพลร่ม)
- 2) ลำห้วย (เขาน้อย) บริเวณถนนบุญกราย (ตรงข้ามชนวิท)

สระน้ำ จำนวน 7 แห่ง

- 1) ติดถนนหมู่บ้านบ่อฝ้ายทางไปสนามยิงปืน
- 2) ติดกับวัดบ่อฝ้ายด้านทิศใต้
- 3) ติดโครงการสุขสบาย 2 ด้านทิศตะวันออก
- 4) ตรงข้ามบ่อนชนไก่
- 5) ทางไปวัดเขาใหญ่
- 6) บริเวณวัดเขาสันโดย

7) บริเวณสี่แยกถนนหมู่บ้านหนองแก – ห้วยนา

ลำคลอง จำนวน 5 แห่ง

- 1) คลองโคกเกลือ
- 2) คลองบางเกวียนหัก
- 3) คลองนิล
- 4) คลองตะเกียบ
- 5) คลองเขาเต่า

อ่างเก็บน้ำ จำนวน 2 แห่ง

- 1) อ่างเก็บน้ำห้วยอีออก
- 2) อ่างเก็บน้ำเขาเต่า

3. น้ำเสีย

วิธีบำบัดน้ำเสียโดยวิธีดำเนินการเอง

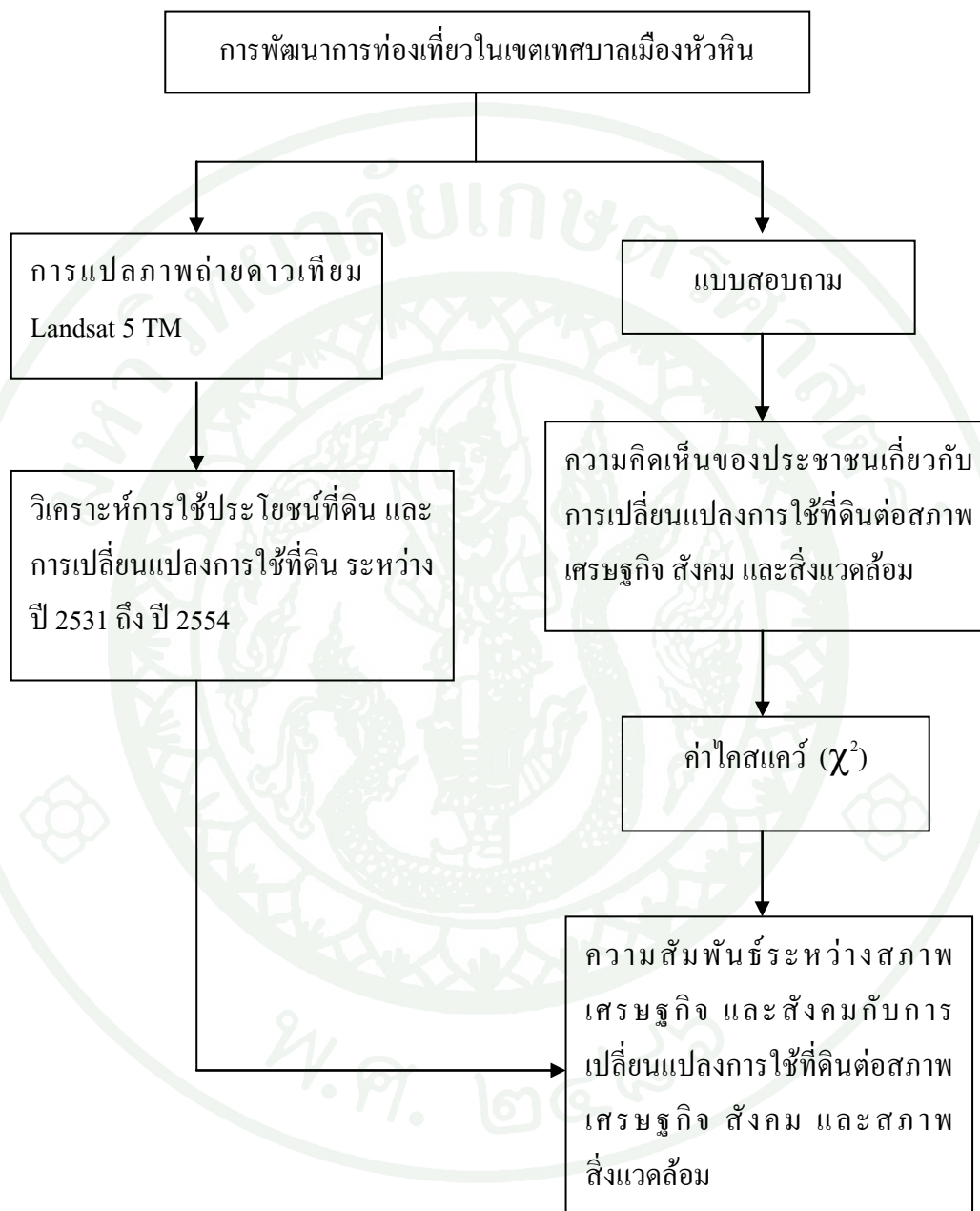
ปริมาณน้ำเสีย 24,000 – 30,000 ลบ.ม./1 วัน ปริมาณที่บำบัดได้ 17,000 ลบ.ม./1 วัน
ทางระบายน้ำหลักในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ (ระบุชื่อ ที่ตั้ง ความยาว)

- 1) คลองสนามบิน
- 2) คลองโคกเกลือ
- 3) คลองบางเกวียนหัก
- 4) คลองนิล
- 5) คลองมะพร้าว
- 6) คลองเทียน

4. การกำจัดขยะมูลฝอย

ปริมาณขยะมูลฝอย	80 – 120	ตัน/ 1 วัน
รถยนต์บรรทุกขยะมูลฝอย	ขนาดความจุ	10 ลบ.หลา
	ขนาดความจุ	5 ลบ.หลา
	ขนาดความจุ	4 ลบ.หลา
รถเข็นเพื่อเก็บและขนขยะมูลฝอย	14	คัน
ถังรองรับขยะมูลฝอย	500	ใบ
พนักงานเก็บ ขน และกวาดขยะมูลฝอย	72	คน
มีที่ดินสำหรับทิ้งขยะมูลฝอย	130	ไร่
รถยนต์เก็บและขนสิ่งปฏิกูล	2	คัน
สถานที่เก็บสิ่งปฏิกูล	1	แห่ง
มีถังเก็บรวมทิ้ง	30	ถัง
การเก็บค่าธรรมเนียม กำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล		
1) หลังคาเรือน	10-30	บาท/เดือน
2) ร้านค้า	50-100	บาท/เดือน
3) โรงงานอุตสาหกรรม	5,000-20,000	บาท/เดือน

กรอบแนวความคิด

ภาพที่ 2 กรอบแนวความคิด

บทที่ 4

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และสภาพเศรษฐกิจสังคม จากการพัฒนาการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวิธีการดำเนินการดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้มีแหล่งข้อมูลที่สำคัญมี 2 ประเภท

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมโดยวิธีการสำรวจภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ได้แก่ การใช้ที่ดิน และผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจสังคม และสภาพทรัพยากรธรรมชาติ โดยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในการศึกษานี้จะใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ วิทยานิพนธ์ เอกสารประกอบสัมมนา จากห้องสมุด ได้แก่ ห้องสมุดวนาศาสตร์ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-5 TM ปี พ.ศ. 2531 2543 และ 2554 จากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) ตลอดจนข้อมูลที่หน่วยงานต่างๆ ได้จัดทำไว้ ได้แก่ กรมการท่องเที่ยว กรมแผนที่ทหาร รวมถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครั้วเรือนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้วิธีคัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ จะต้องอาศัยอยู่ในพื้นที่อย่างน้อย 11 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ในที่นี้การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จะใช้จากจำนวนครั้วเรือน ซึ่งมีจำนวน 38,856 ครั้วเรือน ดังนั้นการกำหนดขนาดตัวอย่างสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณ (จุมพล สวัสดิ์ยากร, 2520) ดังนี้

ประชากรที่มีขนาดหลักร้อย ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 25

ประชากรที่มีขนาดหลักพัน ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10

ประชากรที่มีขนาดหลักหมื่น ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 1-5

ตัวอย่างในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างครั้วเรือนที่ได้ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในตำบลหัวหิน แทนค่า คือ

$$n = 1/100 * 25,942 = 259 \text{ หรือ } 265 \text{ ครั้วเรือน}$$

ตัวอย่างในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างครั้วเรือนที่ได้ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในตำบลหนองแก แทนค่า คือ

$$n = 1/100 * 12,914 = 129 \text{ หรือ } 135 \text{ ครั้วเรือน}$$

ตารางที่ 8 จำนวนครั้วเรือนตัวอย่างที่เก็บจริง

ตำบล	จำนวนประชากรครั้วเรือน (N)	จำนวนครั้วเรือนตัวอย่าง (n)
หัวหิน	25,942	265
หนองแก	12,914	135
รวม	38,856	400

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาการใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน โดยการนำภาพถ่ายดาวเทียม LANDSAT 5 TM ในปี 2531 2543 และ 2554 ซึ่งจำแนกประเภทข้อมูลเป็น 5 ประเภท

- 1.1 พื้นที่ป่าไม้
- 1.2 พื้นที่เกษตรกรรม
- 1.3 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง
- 1.4 พื้นที่แหล่งน้ำ
- 1.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด

จากนั้นนำแผนที่การใช้ที่ดินที่ได้จากการแปลภาพถ่ายจากดาวเทียมไปทำการตรวจสอบความถูกต้อง นำเข้าข้อมูลแผนที่การใช้ที่ดินปี 2531 2543 และ 2554 ทำการซ้อนทับข้อมูล (overlay) แผนที่การใช้ที่ดินทั้ง 3 ปี เข้าด้วยกัน แล้วประเมินการเปลี่ยนแปลงของการใช้ที่ดินในแต่ละช่วงเวลา

2. การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม จะใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมทั่วไปของครัวเรือน ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน และข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหัวหินต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อมระหว่างปี 2543 - 2554 โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

การแบ่งเกณฑ์ที่ได้ตามคะแนนดังนี้

ร้อยละ	0.00 - 33.33	หมายถึง	ความคิดเห็นระดับต่ำ
ร้อยละ	33.34 - 66.66	หมายถึง	ความคิดเห็นระดับปานกลาง
ร้อยละ	66.67 - 100.00	หมายถึง	ความคิดเห็นระดับสูง

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม โดยใช้ไคสแควร์ (Chi-Square) และกำหนดให้ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

ผลการศึกษา

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองหัวหินระหว่างปี 2531 และปี 2554 รวมถึงศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนตัวอย่าง 400 ครัวเรือน มีผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

การใช้ประโยชน์ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของเทศบาลเมืองหัวหินปี 2531 ปี 2543 และปี 2554

สภาพเศรษฐกิจและสังคม การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการถือครองที่ดินของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน

ความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจและสังคมกับผลกระทบการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

การใช้ประโยชน์ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของเทศบาลเมืองหัวหินปี 2531 ปี 2543 และปี 2554

จากการศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของเทศบาลเมืองหัวหินในปี 2531 และปี 2543 โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเภท (ดังตารางที่ 9 และภาพที่ 3) ได้แก่

1. พื้นที่ป่าไม้ จากการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ เกิดจากการการขยายตัวของพื้นที่ชุมชนเข้าไปบุกรุกพื้นที่ป่า เพื่อสร้างเป็นที่แหล่งที่พักอาศัยเพื่อประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน พื้นที่ป่าไม้ส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.35 รองลงมา คือ พื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่แหล่งน้ำ คิดเป็นร้อยละ 0.02

2. พื้นที่เกษตรกรรม การลดลงของพื้นที่เกษตรกรรม เนื่องจากคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ได้หันมาประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี จึงทำให้พื้นที่เกษตรกรรมมีการเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.45 ส่วนใหญ่มีการปรับเปลี่ยนการใช้ที่ดินเพื่อก่อสร้างเป็นที่พักอาศัยซึ่งพบทางด้านตะวันตกของพื้นที่

3. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง การเพิ่มขึ้นของพื้นที่ชุมชนในช่วงเวลาดังกล่าวมีการเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50 เนื่องจากเป็นช่วงที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ จึงทำให้มีการใช้ที่ดินเพื่อก่อสร้างที่พักอาศัยเป็นจำนวนมาก โดยจะพบได้จากการก่อสร้างโรงแรมหรู บ้านจัดสรร และคอนโดมิเนียมตลอดแนวเหนือใต้ และตะวันออกตะวันตกของพื้นที่ ส่วนใหญ่จะพบบริเวณชายทะเล และบนถนนเพชรเกษมทางด้านใต้

4. พื้นที่แหล่งน้ำ การเพิ่มขึ้นของแหล่งน้ำเพียงเล็กน้อย เนื่องจากในปี 2539 สำนักงานเทศบาลตำบลหัวหินได้หาซื้อที่ดินเพิ่ม เพื่อนำมาสร้างแหล่งเก็บน้ำดิบเพื่อการประปา และเตรียมสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย

5. พื้นที่เบ็ดเตล็ด การลดลงของพื้นที่เบ็ดเตล็ดเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เบ็ดเตล็ดไปเป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ร้อยละ 28.55 พื้นที่ที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นพื้นที่ที่เกิดจากการเว้นว่างจากการทำเกษตรกรรม และเป็นพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ บางพื้นที่เป็นป่าละเมาะ

ตารางที่ 9 การใช้ประโยชน์ที่ดินในปี 2531 และ ปี 2543

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	ปี 2531	ปี 2543	การเปลี่ยนแปลง	
	(ตร.กม.)	(ตร.กม.)	ตารางกิโลเมตร	(ร้อยละ)
ป่าไม้	41.89	33.94	- 7.95	- 18.98
เกษตรกรรม	7.77	4.87	- 2.90	- 37.32
ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	18.06	30.48	+ 12.42	+ 68.77
แหล่งน้ำ	0.34	0.37	+ 0.04	+ 11.76
เบ็ดเตล็ด	5.63	4.03	- 1.60	- 28.42
รวม	73.69	73.69		

จากการศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของเทศบาลเมืองหัวหินในปี 2543 และปี 2554 โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเภท (ดังตารางที่ 10 และภาพที่ 4) ได้แก่

1. พื้นที่ป่าไม้ การลดลงของพื้นที่ป่าไม้ ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ไปเป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.25 รองลงมาคือพื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่แหล่งน้ำ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 6.01 และ 0.21 ตามลำดับ

2. พื้นที่เกษตรกรรม การลดลงของพื้นที่เกษตรกรรม เกิดจากเมืองมีขยายตัวอย่างรวดเร็ว จึงทำให้พื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่ถูกนายทุนกว้านซื้อที่ดิน แต่การใช้ที่ดินประเภทเกษตรกรรมยังคงมีการทำเกษตรกรรมขนาดเล็ก โดยไม่มีการเพิ่มพื้นที่ขึ้นมาใหม่ ประกอบกับประชาชนท้องถิ่นหันมาประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้พื้นที่เกษตรกรรมที่มีอยู่เดิม กลายเป็นพื้นที่รกร้างว่างเปล่า บางพื้นที่กลายเป็นพื้นที่ปลูกป่า เป็นต้น พื้นที่เกษตรกรรมมีการเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง คิดเป็นร้อยละ 47.53 รองลงมาเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่แหล่งน้ำ คิดเป็นร้อยละ 20.99 และ 19.96 ตามลำดับ

3. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง การเพิ่มขึ้นของพื้นที่ชุมชนในช่วงเวลาดังกล่าว พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างมีการขยายตัวไปทุกทิศทุกทาง ซึ่งการขยายตัวในแนวเหนือใต้จะเห็นว่าไม่สามารถขยายตัวได้ การขยายตัวของชุมชนและสิ่งปลูกสร้างจึงขยายตัวไปทางด้านทิศตะวันตก จนกินบริเวณของตำบลอื่นที่อยู่ใกล้เคียงในเขตอำเภอหัวหิน

4. พื้นที่แหล่งน้ำ การเพิ่มขึ้นของพื้นที่แหล่งน้ำเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร จึงทำให้มีความต้องการน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภคมากขึ้นตามไปด้วย

5. พื้นที่เบ็ดเตล็ด จากการเพิ่มขึ้นของพื้นที่เบ็ดเตล็ดมาจากการสร้างสนามกอล์ฟ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินพื้นที่เบ็ดเตล็ดมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.11 รองลงมามีการเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่ป่าไม้ และเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 18.11 และ 0.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 การใช้ประโยชน์ที่ดินในปี 2543 และ ปี 2554

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	ปี 2543 (ตร.กม.)	ปี 2554 (ตร.กม.)	การเปลี่ยนแปลง ตารางกิโลเมตร (ร้อยละ)	
ป่าไม้	33.94	19.05	- 14.89	- 43.87
เกษตรกรรม	4.87	0.82	- 4.05	- 83.16
ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	30.48	49.03	+ 18.55	+ 60.86
แหล่งน้ำ	0.37	0.44	+ 0.07	+ 18.92
เบ็ดเตล็ด	4.03	4.35	+ 0.32	+ 7.94
รวม	73.69	73.69		

จากการศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของเทศบาลเมืองหัวหินในปี 2531 และปี 2554 โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเภท (ดังตารางที่ 11 และภาพที่ 5) ได้แก่

1. พื้นที่ป่าไม้ จากการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ในช่วงเวลาดังกล่าวซึ่งลดลงถึงร้อยละ 54.52 โดยเป็นผลมาจากการขยายตัวของชุมชนที่เข้าไปบุกรุกพื้นที่ป่า จากภาพที่ 5 แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ชุมชนได้มีการขยายตัวเข้าไปในพื้นที่ป่าเพิ่มมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 53.95 รองลงมามีการเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่เบ็ดเตล็ด ร้อยละ 4.94

2. พื้นที่เกษตรกรรม จากการลดลงของพื้นที่เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 89.44 จะสังเกตได้ว่าพื้นที่เกษตรกรรมถูกแทนที่ด้วยพื้นที่ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 62.54 เนื่องจากธุรกิจการท่องเที่ยวมีบทบาทมาก ทำให้คนส่วนใหญ่หันมาประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ประกอบกับพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรมเหลือน้อย และได้รายได้ต่ำ ไม่เพียงพอกับค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น

3. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จากการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ชุมชนที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ในปี 2554 มีพื้นที่ชุมชนมากถึงร้อยละ 171.48 สามารถบอกได้ว่าธุรกิจการท่องเที่ยวมีการเจริญเติบโตมากในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองหัวหิน ไม่ว่าจะเป็น คอนโดมิเนียม บ้านจัดสรร สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เป็นต้น ที่มีการเพิ่มจำนวนเพื่อมารองรับกับจำนวนนักท่องเที่ยว

4. พื้นที่แหล่งน้ำ การเพิ่มขึ้นของพื้นที่แหล่งน้ำส่วนใหญ่เกิดจากการขุดหรือสร้างแหล่งน้ำแห่งใหม่เพื่อมารองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น

5. พื้นที่เบ็ดเตล็ด พื้นที่ที่มีการลดลง 1.28 ตารางกิโลเมตร เนื่องจากถูกแทนที่ด้วยพื้นที่ชุมชน ร้อยละ 52.10

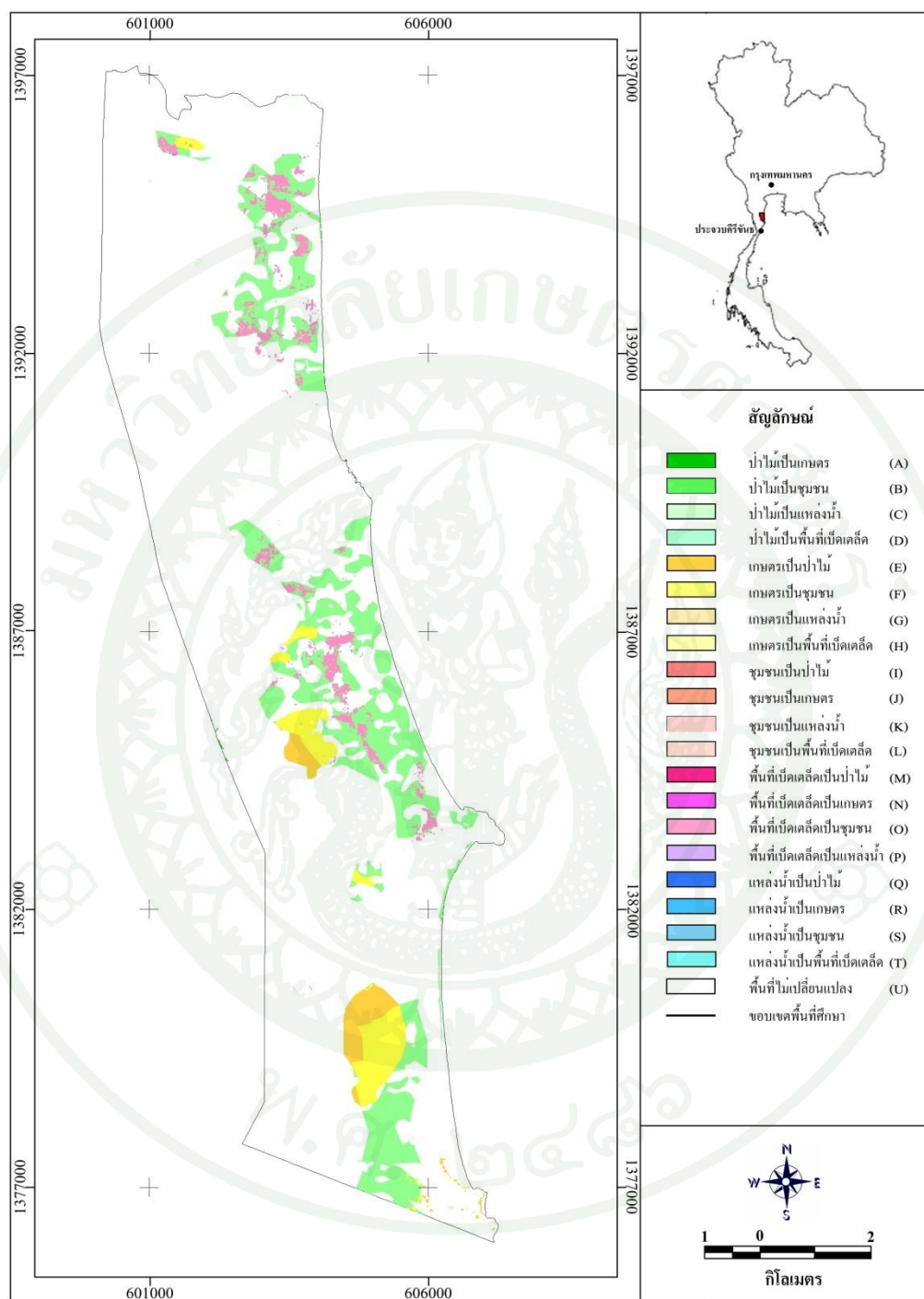
ตารางที่ 11 การใช้ประโยชน์ที่ดินในปี 2531 และ ปี 2554

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	ปี 2531	ปี 2554	การเปลี่ยนแปลง	
	(ตร.กม.)	(ตร.กม.)	ตารางกิโลเมตร	(ร้อยละ)
ป่าไม้	41.89	19.05	- 22.84	- 54.52
เกษตรกรรม	7.77	0.82	- 6.95	- 89.44
ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	18.06	49.03	+ 30.97	+ 171.48
แหล่งน้ำ	0.34	0.44	+ 0.10	+ 29.41
เบ็ดเตล็ด	5.63	4.35	- 1.28	- 22.73
รวม	73.69	73.69		

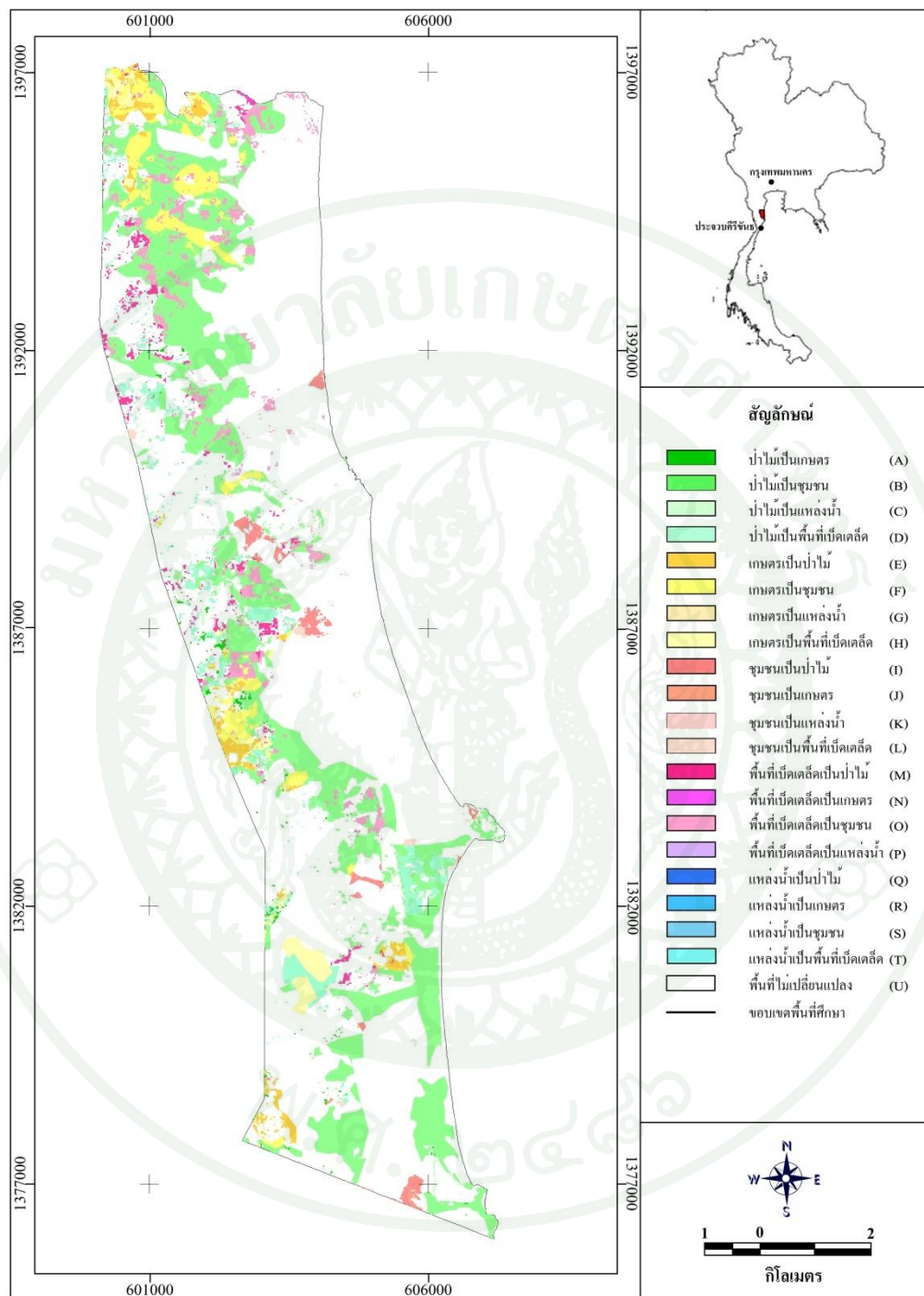
ตารางที่ 12 สรุปการใช้ประโยชน์ที่ดินของเทศบาลเมืองหัวหินในปี 2531 ปี 2543 และ ปี 2554

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	ปี 2531			ปี 2543			ปี 2554		
	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	41.89	2,6181.25	56.85	33.94	21,212.50	46.06	19.05	11,906.25	25.85
พื้นที่เกษตรกรรม	7.77	4,856.25	10.54	4.87	3,043.75	6.61	0.82	512.50	1.11
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	18.06	11,287.50	24.51	30.48	19,050.00	41.36	49.03	30,643.75	66.54
พื้นที่แหล่งน้ำ	0.34	212.50	0.46	0.37	231.25	0.50	0.44	275.00	0.60
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	5.63	3,518.75	7.64	4.03	2,518.75	5.47	4.35	2,718.75	5.90
รวม	73.69	46,056.25	100.00	73.69	46,056.25	100.00	73.69	46,056.25	100.00

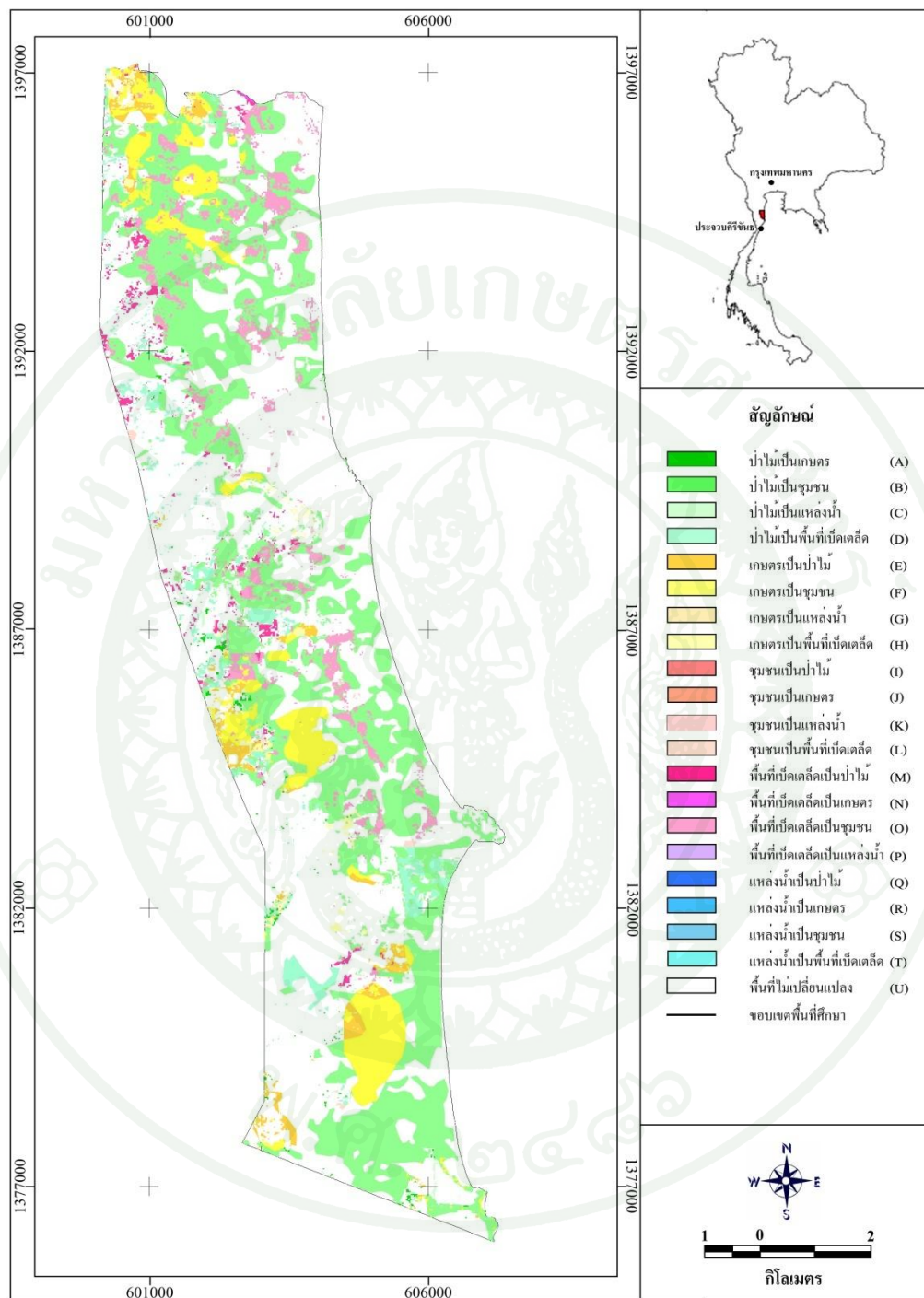
ที่มา: การแปลภาพถ่ายดาวเทียม (2554)

ภาพที่ 3 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน ปี 2531 และปี 2543

ภาพที่ 4 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน ปี 2543 และปี 2554

ภาพที่ 5 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน ปี 2531 และปี 2554

ตารางที่ 13 คำอธิบายสัญลักษณ์จากภาพที่ 3 ภาพที่ 4 และภาพที่ 5

สัญลักษณ์	ความหมาย
(A)	ป่าไม้เป็นเกษตรกรรม
(B)	ป่าไม้เป็นชุมชน
(C)	ป่าไม้เป็นแหล่งน้ำ
(D)	ป่าไม้เป็นพื้นที่เบ็ดเตล็ด
(E)	เกษตรกรรมเป็นป่าไม้
(F)	เกษตรกรรมเป็นชุมชน
(G)	เกษตรกรรมเป็นแหล่งน้ำ
(H)	เกษตรกรรมเป็นพื้นที่เบ็ดเตล็ด
(I)	ชุมชนเป็นป่าไม้
(J)	ชุมชนเป็นเกษตรกรรม
(K)	ชุมชนเป็นแหล่งน้ำ
(L)	ชุมชนเป็นพื้นที่เบ็ดเตล็ด
(M)	พื้นที่เบ็ดเตล็ดเป็นป่าไม้
(N)	พื้นที่เบ็ดเตล็ดเป็นเกษตรกรรม
(O)	พื้นที่เบ็ดเตล็ดเป็นชุมชน
(P)	พื้นที่เบ็ดเตล็ดเป็นแหล่งน้ำ
(Q)	แหล่งน้ำเป็นป่าไม้
(R)	แหล่งน้ำเป็นเกษตรกรรม
(S)	แหล่งน้ำเป็นชุมชน
(T)	แหล่งน้ำเป็นพื้นที่เบ็ดเตล็ด
(U)	พื้นที่ไม่เปลี่ยนแปลง

จากการศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินในปี 2531 ถึงปี 2554 ในระยะเวลา 23 ปี หากนำมาศึกษาหาแนวโน้มการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต พบว่า แนวโน้มการใช้ที่ดินในอนาคตไปอีก 10 ข้างหน้าของพื้นที่เทศบาลเมืองหัวหิน มีผลดังนี้ (ดังตารางที่ 14 และภาพที่ 6)

แนวโน้มการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ เกิดจากการขยายตัวของพื้นที่ชุมชนเมืองและสิ่งปลูกสร้างเข้าไปแทนที่ สำนักงานเทศบาลเมืองหัวหินควรมีมาตรการกฎหมายขึ้นเด็ดขาดสำหรับผู้บุกรุกหรือแปลสภาพพื้นที่ป่าเป็นอย่างอื่น รวมไปถึงการฟื้นฟูสภาพทรัพยากรป่าไม้ จัดกิจกรรมส่งเสริมการปลูกป่าทดแทน

พื้นที่เกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากประชาชนจะหันมาประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพราะมีรายได้สูงกว่า แต่เป็นอาชีพที่ไม่มีความแน่นอน ต้องอาศัยนักท่องเที่ยวเกิดรายได้เป็นฤดูกาล สำนักงานเทศบาลเมืองหัวหินควรส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจ รวมไปถึงความตระหนักถึงอาชีพที่สามารถพึ่งพาตนเองได้

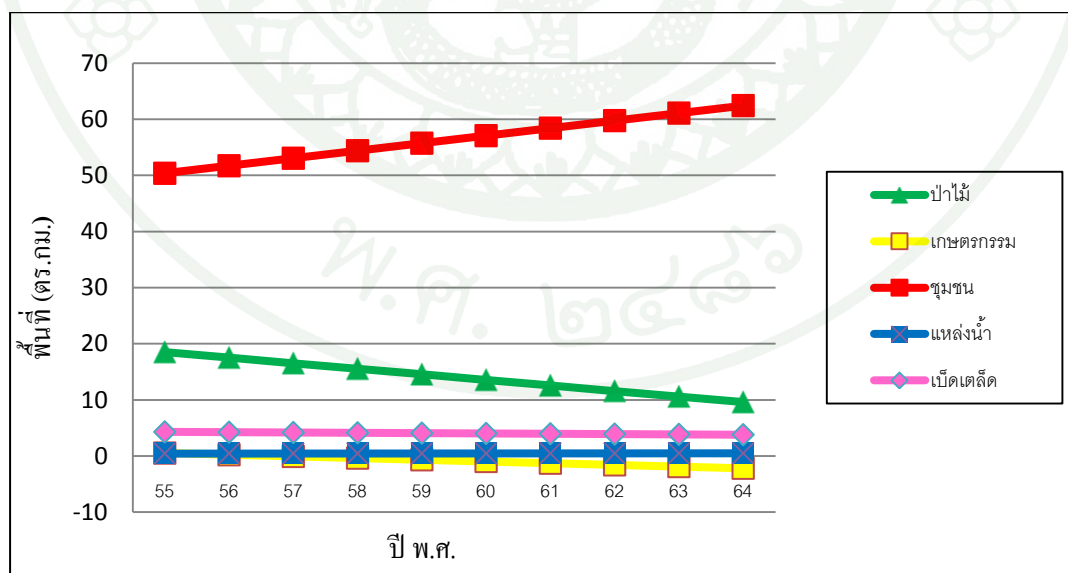
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก รวมไปถึงพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ชาวต่างประเทศและชาวไทยให้ความสนใจ ทำให้เกิดการขยายตัวของพื้นที่ชุมชนอย่างรวดเร็ว

พื้นที่แหล่งน้ำพบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เกิดจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น มีความต้องการใช้น้ำสำหรับอุปโภคและบริโภค ในส่วนพื้นที่เบ็ดเตล็ด พบว่า มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีการเปลี่ยนพื้นที่เบ็ดเตล็ดไปเป็นพื้นที่ชุมชน พื้นที่สนามกอล์ฟ และอื่นๆ เป็นต้น

ตารางที่ 14 แนวโน้มการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตของเทศบาลเมืองหัวหิน

ปี	พื้นที่ (ตร.กม.)				
	ป่าไม้	เกษตรกรรม	ชุมชนและ สิ่งปลูกสร้าง	แหล่งน้ำ	เบ็ดเตล็ด
2555	18.51	0.52	50.37	0.444	4.295
2556	17.52	0.22	51.71	0.448	4.240
2557	16.53	-0.08	53.05	0.452	4.185
2558	15.54	-0.38	54.39	0.456	4.130
2559	14.55	-0.68	55.73	0.460	4.075
2560	13.56	-0.98	57.07	0.464	4.020
2561	12.57	-1.28	58.41	0.468	3.965
2562	11.58	-1.58	59.75	0.472	3.910
2563	10.59	-1.88	61.09	0.476	3.855
2564	9.60	-2.18	62.43	0.480	3.800

ที่มา: จากการคำนวณ

ภาพที่ 6 แนวโน้มการใช้ประโยชน์ที่ดินของเทศบาลเมืองหัวหิน

สภาพเศรษฐกิจและสังคม การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการถือครองที่ดินของชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน

1. ลักษณะทั่วไปของครัวเรือนตัวอย่าง

ครัวเรือนตัวอย่างของเทศบาลเมืองหัวหินมีจำนวนทั้งหมด 400 ครัวเรือน โดยตัวแทนครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวนร้อยละ 51.8 มีอายุเฉลี่ย 41.93 ปี ช่วงอายุที่พบมากที่สุด คือ ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.8 รองลงมา มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน จำนวนสมาชิกที่พบมากที่สุด คือ มีจำนวน 4-5 คน คิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมา คือ มีจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 46 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 64 รองลงมา คือ โสด คิดเป็นร้อยละ 30 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 97.8 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนร้อยละ 61 รองลงมา คือ จบระดับมัธยมศึกษาจำนวนร้อยละ 23 เห็นได้ว่าครัวเรือนอย่างมีจำนวนผู้ที่จบการศึกษาอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ดังตารางที่ 15

2. ภูมิลำเนาเดิม และระยะเวลาที่ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานของครัวเรือนตัวอย่าง

ภูมิลำเนาเดิม คือ ที่อยู่อาศัยเดิมของครัวเรือนตัวอย่างก่อนที่จะย้ายเข้ามาอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จากการศึกษา พบว่า ภูมิลำเนาของครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่มากถึงร้อยละ 75 มีเพียงร้อยละ 25 ที่ย้ายมาจากภาคอื่นๆ ส่วนใหญ่ย้ายมาจากภาคกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมา คือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 19 และร้อยละ 16 ตามลำดับ ซึ่งจะสังเกตว่าเป็นภาคที่ใกล้เคียงและติดต่อกันจึงทำให้ง่ายต่อการอพยพ ประกอบกับพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงทำให้เป็นแหล่งของการประกอบอาชีพ และระยะเวลาที่ย้ายมาส่วนใหญ่อยู่ที่ 11-16 ปี ร้อยละ 43 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 15 ร้อยละของครัวเรือนตัวอย่างเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ในปี 2554

(n = 400)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	193	48.2
หญิง	207	51.8
รวม	400	100.0
อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	61	15.3
31-40 ปี	139	34.8
41-50 ปี	106	26.5
51-60 ปี	77	19.3
61 ปีขึ้นไป	17	4.1
รวม	400	100.0
ศาสนา		
พุทธ	391	97.8
คริสต์	5	1.2
อิสลาม	4	1.0
รวม	400	100.0
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	23	5.8
มัธยมศึกษา	92	23.0
ปวช.-ปวส.	32	8.0
ปริญญาตรี	244	61.0
ปริญญาโท	9	2.2
รวม	400	100.0
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 คน	184	46.0
4-5 คน	196	49.0
มากกว่า 5 คน	20	5.0
รวม	400	100.0
หมายเหตุ	$\bar{X} = 3.57$ คน	S.D. = 1.255

ตารางที่ 16 ร้อยละของภูมิถิ่นกำเนิด และระยะเวลาที่ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานของครัวเรือนตัวอย่าง
เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในปี 2554

(n = 400)

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภูมิถิ่นกำเนิด		
เป็นคนในพื้นที่	300	75.0
ย้ายมาจากจังหวัดอื่น	100	25.0
รวม	400	100.0
ภาคที่ย้ายมา		
ภาคเหนือ	10	10.0
ภาคกลาง	47	47.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	16	16.0
ภาคตะวันออก	8	8.0
ภาคใต้	19	19.0
รวม	100	100.0
ระยะเวลาที่ย้ายมา		
11-16 ปี	43	43.00
17-22 ปี	41	41.00
มากกว่า 22 ปี	16	16.00
รวม	100	100.00

3. อาชีพหลักและอาชีพรองของครัวเรือนตัวอย่าง

อาชีพหลักของครัวเรือนตัวอย่างมีอาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย ร้อยละ 28.5 สำหรับอาชีพประมงมีจำนวนผู้ประกอบอาชีพนี้น้อยที่สุดนอกจากอาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 4.5 เนื่องจากคนส่วนใหญ่ที่เคยประกอบอาชีพประมงได้เปลี่ยนไปประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากขึ้น ประกอบกับทรัพยากรทางทะเลมีปริมาณที่น้อยลง ในส่วนของอาชีพรองของครัวเรือนตัวอย่างจะประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด จำนวนร้อยละ 45.4 รองลงมา คือ อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 42.3 และน้อยที่สุดมีอาชีพประมง รับจ้าง และอื่นๆ ร้อยละ 4.1 เท่ากัน เดือนที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนั้นไม่แน่นอน ร้อยละ 24.7 และมีรายได้ทุกเดือน ร้อยละ 15.5 ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ร้อยละของอาชีพหลักและอาชีพรองของครัวเรือนตัวอย่าง เขตเทศบาลเมืองหัวหิน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในปี 2554

(n = 400)

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
ประมง	18	4.5
ค้าขาย	114	28.5
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	136	34.0
ประกอบธุรกิจส่วนตัว ¹	31	7.8
รับจ้าง	38	9.4
พนักงานบังกะโล/โรงแรม	59	14.8
อื่นๆ (หมายเหตุ)		
-รับเหมาก่อสร้าง	3	0.75
-นายหน้าขายที่ดิน	1	0.25
รวม	400	100.0
อาชีพรอง		
ประมง	4	4.1
ค้าขาย	44	45.4
ประกอบธุรกิจ	41	42.3
รับจ้าง	4	4.1
อื่นๆ (หมายเหตุ)		
-ออกดอกเบี้ยเงินกู้	4	4.1
รวม	97	100.0
รายได้เป็นฤดูกาล		
มีรายได้เป็นบางเดือน	82	84.54
มีรายได้ทุกเดือน	15	15.46
รวม	97	100

4. รายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออมของครัวเรือนตัวอย่าง

รายได้ของอาชีพหลักเฉลี่ยของครัวเรือนตัวอย่างในปี 2543 อยู่ที่ 163,063.62 บาท ปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็น 311,516.90 บาท ในปี 2554 ระดับรายได้เสริมเฉลี่ยในปี 2543 อยู่ที่ 33,577.32 บาท ปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็น 166,903.09 บาท ในปี 2554 รายได้รวมของกลุ่มตัวอย่างในปี 2543 อยู่ที่ 149,964.21 บาท ปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็น 416,642.19 บาท ในปี 2554 ในส่วนทางด้านรายจ่ายของครัวเรือน

ตัวอย่างในปี 2543 อยู่ที่ 132,665.13 ปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็น 252,135.34 ในปี 2554 สภาวะหนี้สินของครัวเรือนตัวอย่างในปี 2543 อยู่ที่ 24,970.00 ปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็น 86,107.50 ในปี 2554 และสภาวะเงินออมในปี 2543 อยู่ที่ 53,189.00 ปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็น 103,286.00 ในปี 2554 ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ร้อยละของรายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออมของครัวเรือนตัวอย่าง เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในปี 2543-2554

(n = 400)/บาทต่อปี

สภาพเศรษฐกิจ	2543		2554	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
รายได้				
1. รายได้ของอาชีพหลัก	163,063.62	157,584.867	311,516.90	208,599.767
2. รายได้ของอาชีพเสริม	33,577.32	56,099.769	166,903.09	143,944.437
รวมรายได้	149,964.21	165,656.46	416,642.19	255,725.94
สภาวะทางการเงิน				
3. รายจ่าย	132,665.13	130,930.113	252,135.34	166,513.592
4. สภาวะหนี้สิน	24,970.00	92,633.696	86,107.50	171,549.787
5. สภาวะเงินออม	53,189.00	75,442.581	103,286.00	107,443.082

5. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน

ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านของครัวเรือนตัวอย่างในส่วนของการรู้จักเพื่อนบ้าน พบว่าการรู้จักเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้ๆ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50.8 รองลงมา รู้จักเป็นบางบ้าน คิดเป็นร้อยละ 48.2 และน้อยที่สุดไม่รู้จักใครเลย คิดเป็นร้อยละ 1.0 และความถี่ในการพูดคุยกับเพื่อนบ้านครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการพูดคุยกับเพื่อนบ้านบางวันที่มีเวลาว่าง คิดเป็นร้อยละ 66.8 รองลงมา มีความถี่ในการพูดคุยทุกๆ วัน คิดเป็นร้อยละ 23.4 และน้อยที่สุดไม่ค่อยได้พูดคุยกัน คิดเป็นร้อยละ 9.8 เห็นได้ว่าครัวเรือนตัวอย่างมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดสนิทสนมกัน ยังมีความสัมพันธ์แบบชนบทมากกว่าความสัมพันธ์แบบชุมชนเมือง ดังตารางที่ 19

6. ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน

ครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีจำนวนพื้นที่ในการถือครองที่ดินทั้งในจำนวนแปลงและจำนวนตารางวา ในปี 2531 พบว่าสูงถึง ร้อยละ 92 แต่เมื่อพิจารณาในหัวข้อจำนวนแปลงพบว่า

ในช่วงเวลาปี 2531 - 2554 จำนวนแปลงและจำนวนตารางวาของครัวเรือนตัวอย่างมีจำนวนไม่แน่นอน โดยส่วนใหญ่มีที่ดินในการถือครอง 1 แปลง และมีจำนวนตารางวาน้อยกว่า 50 ตารางวา ในปี 2554 การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 61.9 โดยสถานภาพในการถือครองที่ดินส่วนใหญ่มาจากการซื้อ ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 19 ร้อยละของความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในปี 2554

(n = 400)

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การรู้จักเพื่อนบ้าน		
ไม่รู้จักใครเลย	4	1.0
รู้จักเป็นบางบ้าน	193	48.2
รู้จักทุกบ้านที่อยู่ใกล้ๆ	203	50.8
รวม	400	100.0
ความถี่ในการพูดคุยกับเพื่อนบ้าน		
ทุกๆ วัน	94	23.4
บางวันที่มีเวลาว่าง	267	66.8
ไม่ค่อยได้พูดคุยกัน	39	9.8
รวม	400	100.0

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามจำนวนแปลงที่ถือครองของครัวเรือนตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในปี 2531 2543 และ 2554

สถานภาพในการครอบครองที่ดิน	2531		2543		2554	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็นเจ้าของโดยมรดก	18	56.2	71	50.7	58	47.9
เป็นเจ้าของโดยการซื้อ	14	43.8	67	47.9	60	49.6
เช่า	0	0.0	2	1.4	3	2.5
รวม	32	100.0	140	100.0	121	100.0

ตารางที่ 20 (ต่อ)

จำนวนพื้นที่ ที่ถือครอง	การเปลี่ยนแปลง							
	2531		2543		2554		2554 เทียบกับ 2543	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนแปลง								
ไม่มีที่ดินถือครอง	368	92.00	260	65.00	279	69.75	19	4.75
1 แปลง	32	8.00	136	34.00	113	28.25	-23	-5.75
2 แปลง	0	0.00	4	1.00	6	1.50	2	0.50
มากกว่า 2 แปลง	0	0.00	0	0.00	2	0.50	2	0.50
รวม	400	100.00	400	100.00	400	100.00		
จำนวนตารางวา								
ไม่มีที่ดินถือครอง	368	92.00	260	65.00	279	69.75	19	4.75
น้อยกว่า 50 ตารางวา	16	4.00	51	12.75	47	11.75	-4	-1
51-100 ตารางวา	6	1.50	61	15.25	39	9.75	-22	-5.5
101-150 ตารางวา	2	0.50	10	2.50	12	3.00	2	0.5
151-200 ตารางวา	8	2.00	4	1.00	4	1.00	0	0
มากกว่า 200 ตารางวา	0	0.00	14	3.50	19	4.75	5	1.25
รวม	400	100.00	400	100.00	400	100.00	-	-
การใช้ประโยชน์ที่ดิน								
ใช้เป็นที่อยู่อาศัยเดี่ยว	-	-	-	-	151	61.9	-	-
ที่อยู่อาศัยและค้าขาย	-	-	-	-	9	3.7	-	-
ที่อยู่อาศัยและบริการ	-	-	-	-	26	10.7	-	-
ที่อยู่อาศัยและ					15	6.1		
เกษตรกรรม	-	-	-	-			-	-
ที่อยู่อาศัยและประมง	-	-	-	-	2	0.8	-	-
ที่อยู่อาศัยและไม่ได้ใช้					41	16.8		
ประโยชน์	-	-	-	-			-	-
รวม					244	100.0		

หมายเหตุ: จำนวนแปลงและจำนวนตารางวาอาจเป็นนอกพื้นที่เขตเทศบาลเมืองหัวหิน

ความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1. ด้านสภาพเศรษฐกิจ

ความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างในเขตเทศบาลเมืองหัวหินที่มีต่อผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจทางบวกระหว่างปี 2543 - 2554 พบว่า ผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจระดับสูง ได้แก่ คนส่วนใหญ่หันมาประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 80.3) รองลงมา ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินมีผลต่อการถือครองที่ดินเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินส่งผลต่อสิ่งอำนวยความสะดวก ในชุมชน มีการลงทุนขยายกิจการเพื่อรองรับการบริการทางด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และมีทางเลือกในการประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้น (ร้อยละ 80.3 70.5 67.8 60.3 และ 51.8 ตามลำดับ) สำหรับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจระดับปานกลาง ได้แก่ การท่องเที่ยวส่งผลให้ท่านมีอาชีพเสริม (ร้อยละ 29.8) และผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจระดับต่ำ ได้แก่ รายได้จากการทำอาชีพเกษตรกรรม และอาชีพประมง (ร้อยละ 7.5) ดังตารางที่ 21

ความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างในเขตเทศบาลเมืองหัวหินที่มีต่อผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจทางลบระหว่างปี 2543 - 2554 พบว่า ผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจระดับสูง ได้แก่ ราคาที่ดิน และมีภาระรายจ่ายเพิ่มสูงขึ้น (ร้อยละ 96.5 และ 85.0) สำหรับผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจปานกลาง และผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจต่ำไม่ปรากฏ ดังตารางที่ 22

2. ด้านสภาพสังคม

ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหัวหินที่มีต่อผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพสังคมในด้านบวกระหว่างปี 2543 - 2554 สำหรับผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพสังคมระดับสูง ได้แก่ การศึกษาของคนในครัวเรือนดีขึ้น (ร้อยละ 69.0) สำหรับผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพสังคมระดับปานกลาง ได้แก่ การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของคนภายในชุมชน (ร้อยละ 52.8) รองลงมา คือ การอนุรักษ์และฟื้นฟูมรดกทาง

วัฒนธรรม ความสามัคคีของคนภายในชุมชน และความมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (ร้อยละ 56.8 50.3 และ 42.5 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 21 ระดับความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างต่อผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจทางบวระหว่างปี 2543-2554 เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

(n=400)

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น	ระดับผลกระทบ
1. คนส่วนใหญ่หันมาประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	5 (1.3)	74 (18.5)	321 (80.3)	สูง
2. ทางเลือกในการประกอบอาชีพ	27 (6.8)	166 (41.5)	207 (51.8)	สูง
3. ทำให้เกิดอาชีพเสริม	10 (2.5)	271 (67.8)	119 (29.8)	ปานกลาง
4. การเปลี่ยนแปลงมีผลต่อการถือครองที่ดิน	9 (2.3)	70 (17.5)	321 (80.3)	สูง
5. การเปลี่ยนแปลงส่งผลกระทบต่อสิ่งอำนวยความสะดวก	14 (3.5)	104 (26.0)	282 (70.5)	สูง
6. มีการลงทุนเพื่อรองรับการท่องเที่ยว	19 (4.8)	110 (27.5)	271 (67.8)	สูง
7. รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมง	220 (55.0)	150 (37.5)	30 (7.5)	ต่ำ
8. รายได้จากการท่องเที่ยว	31 (7.8)	128 (32.0)	241 (60.3)	สูง
รวม				สูง

ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหัวหินที่มีต่อผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพสังคมในด้านลบระหว่างปี 2543 – 2554 พบว่า ผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพสังคมระดับสูง ได้แก่ การเกิดปัญหาอาชญากรรม (ร้อยละ 80.3) รองลงมา คือ เกิดการค้าประเวณี หรือ หญิงขายบริการในพื้นที่ และยาเสพติดภายในชุมชน (ร้อยละ 77.5 และ 75.0 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 22 ระดับความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างต่อผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อ
สภาพเศรษฐกิจทางลบระหว่างปี 2543-2554 เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์

(n=400)

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น	ระดับผลกระทบ
1. มีภาระรายจ่าย	3 (0.8)	57 (14.3)	340 (85.0)	สูง
2. ราคาที่ดิน	0 (0.0)	14 (3.5)	386 (96.5)	สูง
รวม				สูง

ตารางที่ 23 ระดับความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างต่อผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อ
สภาพสังคมในด้านบวกระหว่างปี 2543-2554 เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์

(n=400)

ผลกระทบทางสังคม	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น	ระดับผลกระทบ
1. การศึกษา	36 (9.0)	88 (22.0)	276 (69.0)	สูง
2. การอนุรักษ์และฟื้นฟูมรดกทาง วัฒนธรรม	127 (31.8)	227 (56.8)	46 (11.5)	ปานกลาง
3. ความสามัคคี	128 (32.0)	201 (50.3)	71 (17.8)	ปานกลาง
4. ความมีน้ำใจ	143 (35.8)	170 (42.5)	87 (21.8)	ปานกลาง
5. การให้ความร่วมมือ	120 (30.0)	211 (52.8)	69 (17.3)	ปานกลาง
รวม				ปานกลาง

ตารางที่ 24 ระดับความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างต่อผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน
ต่อสภาพสังคมในด้านลบระหว่างปี 2543-2554 เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์

(n=400)

ผลกระทบทางสังคม	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น	ระดับผลกระทบ
1. เกิดปัญหาอาชญากรรม	27 (6.8)	52 (13.0)	321 (80.3)	สูง
2. ปัญหาเสพติดภายในชุมชน	33 (8.3)	57 (14.3)	310 (77.5)	สูง
3. เกิดการค้าประเวณี หรือหญิงขายบริการ	31 (7.8)	69 (17.3)	300 (75.0)	สูง
รวม				สูง

3. ด้านสภาพสิ่งแวดล้อม

ความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างในเขตเทศบาลเมืองหัวหินที่มีต่อผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพสิ่งแวดล้อมระหว่างปี 2543 – 2554 พบว่าผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพสิ่งแวดล้อมระดับสูง ได้แก่ ปริมาณน้ำสำหรับอุปโภค (ร้อยละ 85.0) สำหรับผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพสิ่งแวดล้อมระดับปานกลาง ได้แก่ คุณภาพน้ำสำหรับการอุปโภค และการร่วมมือของคนในชุมชนในการอนุรักษ์พื้นที่พุทรัพยากร (ร้อยละ 56.8 และ 49.0) ตามลำดับ และผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพสิ่งแวดล้อมระดับต่ำ ได้แก่ ปริมาณทรัพยากรป่าไม้ (ร้อยละ 67.3) ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ระดับความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างต่อผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพสิ่งแวดล้อมทางบวกระหว่างปี 2543-2554 เขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

(n=400)

ผลกระทบทางทรัพยากรธรรมชาติ	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น	ระดับผลกระทบ
1. คุณภาพน้ำสำหรับอุปโภค	90 (22.5)	227 (56.8)	83 (20.8)	ปานกลาง
2. ปริมาณน้ำสำหรับอุปโภค	8 (2.0)	52 (13.0)	340 (85.0)	สูง
3. ปริมาณทรัพยากรป่าไม้	269 (67.3)	41 (10.3)	90 (22.5)	ต่ำ
4. การร่วมมือของคนในชุมชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร	127 (31.8)	196 (49.0)	77 (19.3)	ปานกลาง
รวม				สูง

ความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างในเขตเทศบาลเมืองหัวหินที่มีต่อผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพสิ่งแวดล้อมระหว่างปี 2543 – 2554 พบว่า ผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพสิ่งแวดล้อมระดับสูง ได้แก่ จำนวนปริมาณขยะ (ร้อยละ 93.3) รองลงมา คือ เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ปริมาณน้ำเสียในชุมชน ปัญหาน้ำเสีย เกิดทัศนียภาพทางสายตา และปัญหาคุณภาพอากาศ (ร้อยละ 85.5 80.8 72.0 71.3 และ 71.3) ตามลำดับ สำหรับผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพสิ่งแวดล้อมระดับปานกลาง ได้แก่ ผลกระทบจากปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้น (ร้อยละ 45.0) รองลงมา คือ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลกับโรคที่มาจากน้ำอากาศ และขยะ ค่าใช้จ่ายในการเก็บขยะ ผลกระทบจากปัญหาน้ำเสีย และปัญหาขยะตกค้างในชุมชน (ร้อยละ 56.5 52.0 43.8 และ 39.5) สำหรับผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพสิ่งแวดล้อมต่ำ ไม่ปรากฏดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ระดับความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างต่อผลจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน
ต่อสภาพสิ่งแวดล้อมทางลบระหว่างปี 2543-2554 เขตเทศบาลเมืองหัวหิน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

(n=400)

ผลกระทบทางทรัพยากรธรรมชาติ	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น	ระดับผลกระทบ
1. ผลกระทบจากปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้น	66 (16.5)	154 (38.5)	180 (45.0)	ปานกลาง
2. การเกิดทัศนียภาพ ทางสายตา	15 (3.8)	100 (25.0)	285 (71.3)	สูง
3. ปัญหาขยะตกค้างในชุมชน	150 (37.5)	92 (23.0)	158 (39.5)	ปานกลาง
4. ค่าใช้จ่ายในการจ่ายเงินค่าเก็บขยะ	2 (0.5)	208 (52.0)	190 (47.5)	ปานกลาง
5. ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล กับโรคที่มาจากน้ำ อากาศ ขยะเป็นพิษ	42 (10.5)	226 (56.5)	132 (33.0)	ปานกลาง
6. เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ	6 (1.5)	52 (13.0)	342 (85.5)	สูง
7. ปัญหาน้ำเสียทั้งในในลำคลอง และในทะเล	20 (5.0)	92 (23.0)	288 (72.0)	สูง
8. ปริมาณน้ำเสียในชุมชน	25 (6.3)	52 (13.0)	323 (80.8)	สูง
9. ผลกระทบจากปัญหาน้ำเสีย	50 (12.5)	175 (43.8)	175 (43.8)	ปานกลาง
10. ปัญหาคุณภาพของอากาศ	24 (6.0)	91 (22.8)	285 (71.3)	สูง
11. เกิดปัญหาน้ำท่วมบ้านเรือน	109 (27.3)	199 (49.8)	92 (23.0)	ปานกลาง
12. จำนวนปริมาณขยะ	9 (2.3)	18 (4.5)	373 (93.3)	สูง
รวม				สูง

**ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจและสังคมกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน
ต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม**

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้ตัวทดสอบทางสถิติ (Chi-square) ในการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน สถานภาพในการครอบครองที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดิน รายได้ และรายจ่าย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ร้อยละ 0.05 ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน
ต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยทาง เศรษฐกิจและ สังคม	สภาพเศรษฐกิจ		สภาพสังคม		สภาพสิ่งแวดล้อม	
	ค่าไคสแคว์ (χ^2)	ค่า Significant	ค่าไคสแคว์ (χ^2)	ค่า Significant	ค่าไคสแคว์ (χ^2)	ค่า Significant
1. ระดับการศึกษา	1.536	0.464	12.738*	0.002*	4.470	0.107
2. จำนวนสมาชิก ในครัวเรือน	0.000	0.982	0.273	0.602	0.854	0.355
3. สถานภาพใน การครอบครอง ที่ดิน	4.937*	0.026*	0.053	0.818	0.031	0.861
4. การใช้ ประโยชน์ที่ดิน	3.250	0.197	0.732	0.693	0.346	0.841
5. จำนวนพื้นที่ถือ ครองที่ดิน	1.903	0.593	9.036*	0.029*	17.359*	0.001*
6. รายได้	7.708	0.103	7.325	0.120	5.232	0.264
7. รายจ่าย	4.439	0.350	13.749*	0.008*	11.000*	0.027*

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ร้อยละ 0.05

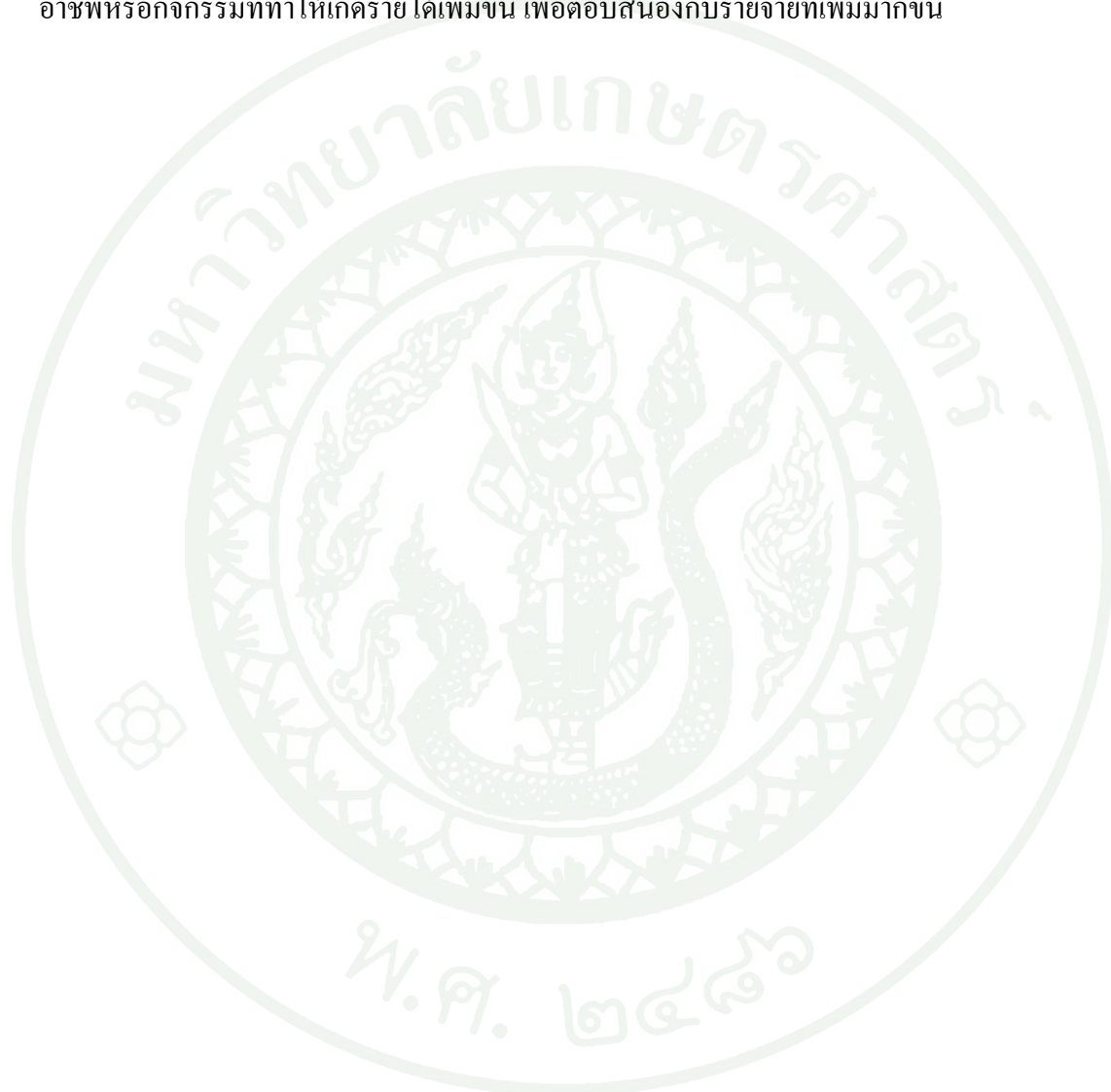
จากผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ไคสแคว์แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมบางประการที่ความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม ดังตารางที่ 28 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับการศึกษา สถานภาพในการครอบครองที่ดิน จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดิน และรายจ่ายมีความสัมพันธ์การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม ในส่วนของจำนวนสมาชิกในครัวเรือน การใช้ประโยชน์ที่ดิน และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

1. จากการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในด้านเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า ครัวเรือนตัวอย่างที่การศึกษาระดับปริญญาตรี จะมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินทางด้านสังคมมากที่สุด เนื่องจากเป็นผู้มีความรู้ และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งแตกต่างไปจากครัวเรือนตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่น้อยกว่า รวมไปถึงการประกอบอาชีพที่มั่นคง จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินทางสภาพสังคมที่มากกว่าระดับการศึกษาอื่นๆ

2. จากการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ระหว่างสถานภาพในการครอบครองที่ดินที่แตกต่างกัน จะมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในด้านสภาพสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า ครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพการถือครองที่ดินโดยการซื้อ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้กับประชาชนที่มีที่ดินเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรมโยธาธิการและผังเมืองกำหนดไว้ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

3. จากการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า จำนวนพื้นที่ที่ถือครองที่แตกต่างกัน จะมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในด้านสภาพสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า ครัวเรือนตัวอย่างที่มีจำนวนการถือครองที่ดินมาก จะมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในด้านสภาพสังคมและสภาพสิ่งแวดล้อมน้อย เนื่องจากเป็นครัวเรือนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ไม่จำเป็นต้องขายที่ดิน เพื่อการครองชีพหรือเก็งกำไร

4. จากการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า รายจ่ายที่แตกต่างกัน จะมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในด้านสภาพสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า ครัวเรือนตัวอย่างที่มีรายจ่ายมาก จะมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมมากเช่นกัน เนื่องจากครัวเรือนตัวอย่างจำเป็นต้องหาอาชีพหรือกิจกรรมที่ทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อตอบสนองกับรายจ่ายที่เพิ่มมากขึ้น

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษา ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อการใช้ที่ดิน และสภาพเศรษฐกิจในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ที่ดินแต่ละประเภทในปี 2531 ปี 2543 และปี 2554 และการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองหัวหินระหว่างปี 2531 และปี 2554 รวมไปถึงศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม โดยการแปลภาพถ่ายทางดาวเทียม และใช้แบบสอบถามครัวเรือนตัวอย่าง 400 ครัวเรือน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ จะต้องอาศัยอยู่ในพื้นที่อย่างน้อย 11 ปี และมีอายุมากกว่า 29 ปี จากนั้นประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการอนุมาน ซึ่งผลการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

การใช้ที่ดินแต่ละประเภท และการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองหัวหินระหว่างปี 2531 และปี 2554

จากการศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองหัวหินแบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่แหล่งน้ำ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด ซึ่งในช่วงปี 2531-2543 พบว่า พื้นที่ป่าไม้มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ร้อยละ 21.35 สำหรับในช่วงปี 2543-2554 พบว่า พื้นที่ป่าไม้มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ร้อยละ 44.25 และในช่วงปี 2531-2554 พบว่า พื้นที่ป่าไม้มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ร้อยละ 53.95

ความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างในเขตเทศบาลเมืองหัวหินต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อมระหว่างปี 2543 - ปี 2554

ความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างในเขตเทศบาลเมืองหัวหินที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อมในช่วงระยะเวลา 11 ปีตั้งแต่ปี 2543 – ปี 2554

ความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจระดับสูง พบว่า ปัจจัยที่ครัวเรือนตัวอย่างมีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ ราคาที่ดินเพิ่มขึ้น รองลงมา ได้แก่ ครัวเรือนตัวอย่างมีการขยายเพิ่มสูงขึ้น สำหรับความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินต่อสภาพสังคมระดับสูง พบว่า ปัจจัยที่ครัวเรือนตัวอย่างมีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ การเกิดปัญหาอาชญากรรมเพิ่มขึ้น รองลงมา ได้แก่ เกิดปัญหาเสพติด และการค้าประเวณีหรือหญิงขายบริการเพิ่มสูงขึ้น และความคิดเห็นของครัวเรือนตัวอย่างเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินต่อสภาพสิ่งแวดล้อมระดับสูง พบว่า ปัจจัยที่ครัวเรือนตัวอย่างมีความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ มีจำนวนปริมาณขยะเพิ่มขึ้น รองลงมา ได้แก่ มีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น และมีการบริหารจัดการน้ำที่ดีขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม โดยใช้สถิติไคสแคว์ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม คือ ระดับการศึกษา สถานภาพในการครอบครองที่ดิน จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดิน และรายจ่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาพื้นที่ป่าไม้ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้อย่างเคร่งครัด เพื่อให้พื้นที่ป่าคงอยู่ต่อไป รวมถึงไปถึงมาตรการ แนวทางการฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม

2. การเพิ่มขึ้นของพื้นที่ชุมชนเมืองและสิ่งปลูกสร้างในอนาคต ควรมีการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินร่วมกับชุมชนในพื้นที่ เพื่อให้มีความเหมาะสมตามแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน และควรให้ความรู้กับชุมชนในเรื่องของการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนการการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อนำไปสู่การการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมการฝึกหัดครู. 2533. การท่องเที่ยว. ตำรา – เอกสารทางวิชาการ ฉบับที่ 30.

ภาคพัฒนาตำราและเอกสารหน่วยศึกษานิเทศก์.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2539. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง พัฒนาท่องเที่ยวไทยใน
ทิศทางที่ยั่งยืน ครั้งที่ 2 (2539) วิสัยทัศน์ท่องเที่ยว ก้าวสู่ใหม่ ปี 2001, 1 เมษายน 2539.

กันยา ทิษยากร. 2533. “การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลดาวเทียมด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์”.
ในกองสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม (ผู้รวบรวม). การวิเคราะห์ข้อมูลจาก
ดาวเทียมด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ครั้งที่ 2. ประยุกต์. กรุงเทพมหานคร:
กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน.

กิตติพงษ์ ประชุมแดง. 2533. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม จากการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อ
ชาวบ้านคูเต่า ตำบลเกาะแม่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาเอกไทยคดีศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จริยา ชมเสถียรกุล. 2546. การเปลี่ยนแปลงแบบรูปการตั้งถิ่นฐานมนุษย์อันเนื่องมาจากการ
พัฒนาการท่องเที่ยวในเขตบ้านแพ จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาภูมิศาสตร์การวางแผนการตั้งถิ่นฐานมนุษย์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จุมพล สวัสดิยากร. 2520. หลักและวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
สุวรรณภูมิ.

ฉันทิช วรรณอนม. 2552. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด
สามลดา.

ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. 2532. ปกิณกะบทความวิชาการด้านการท่องเที่ยว. ม.ป.ท.

ดรรรชนี เอมพันธุ์. 2531. เอกสารประกอบการสอน อนุรักษ์วิทยา 471 หลักการใช้ที่ดินเบื้องต้น.

กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดอกอ้อ ปาณะดิษ. 2544. ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีผลต่อการใช้ที่ดินและชุมชนของ

เกาะช้าง จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิคม จารุมณี. 2535. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. ตำรา-เอกสารวิชาการ

ฉบับที่ 53. ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์. กรมการฝึกหัดครู.

นิตา ชัชกุล. 2550. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ทวี.พรินท์,

ทิพวรรณ พุ่มมณี. 2552. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธวัชชัย มานิตย์. 2550. ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น: กรณีศึกษาตำบล

เวียงใต้ อำเภอป่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา

ภูมิศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2549. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 9.

กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักท์.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร:

บริษัท เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.

ปรีชา บัวทองจันทร์. 2551. ผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจและสังคม: กรณีศึกษา

จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์,

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พงษ์ศักดิ์ หนูเนื้อ. 2551. ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนบ้านอ่าวนาง ตำบลอ่าวนาง อำเภอมือ จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาชนบทศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล.

พร้อมจิตร์ ตระกูลดิษฐ์. 2533. “หลักการเบื้องต้นของ Remote Sensing.” ในกองสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม (ผู้รวบรวม). การวิเคราะห์ข้อมูลจากดาวเทียมด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และการประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันดำรงราชานุภาพ. 2543. คู่มือแนวทางการบริหารและการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสภาตำบล (สต.).

ยุทธ ไกยวรรณ. 2544. สถิติสำหรับการวิจัย (Statistics for Research). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

วรรณ วลัยวานิช. 2546. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วินิตา เฝ้านาค. 2531. หลักการวิเคราะห์ข้อมูลจากดาวเทียม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สถิตย์ วัชรกิตติ. 2521. ระบบการแบ่งแยกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการจัดการป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สรศักดิ์ กลิ่นดาว. 2542. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์: หลักการเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมเจตน์ จันทวัฒน์. 2524. หลักการใช้ที่ดิน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาปฐพีวิทยา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุจารี จันทรสุข. 2541. ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสภาพเศรษฐกิจสังคมของประชาชนที่เคยย้ายถิ่นและไม่เคยย้ายถิ่นในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุนิสา โพธิ์เตี้ย. 2535. การศึกษารูปแบบการพัฒนาของชุมชนหัวหินอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภัค วงษ์ปาน และอดิศักดิ์ เพชรจรุส. 2534. “ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์”. ในกองสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม (ผู้รวบรวม). การใช้ข้อมูลจากระยะไกลและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการศึกษาเกี่ยวกับชาวเขา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน.

สุรัช รัตนเสริมพงศ์. 2534. “หลักการเบื้องต้นของรีโมทเซนซิง”. ในกองสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม (ผู้รวบรวม). การใช้ข้อมูลจากระยะไกลและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการศึกษาเกี่ยวกับชาวเขา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน.

สุวัฒนา ธาดานิติ. 2547. เอกสารประกอบการสอน ชุติวิชา 551-551 ยุทธศาสตร์การพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัดสำเนา).

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2536. การสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2553. ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม. ใน บัญชีประชาชาติ (Online). <http://www.nesdb.go.th>, 24 ตุลาคม 2553.

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2540. คำบรรยายการสำรวจจากระยะไกล. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

สำนักงานเทศบาลเมืองหัวหิน. 2553. ข้อมูลเทศบาล. ใน ข้อมูลพื้นฐานเทศบาล (Online).
www.huahin.go.th., 12 ธันวาคม 2553.

_____. 2554. ข้อมูลเทศบาล. ใน ข้อมูลพื้นฐานเทศบาล (Online).
www.huahin.go.th., 9 กรกฎาคม 2554.

อนุกุล โอพารกิจวานิช. ม.ป.ป. การส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ต่อเนื่องต่อสถานะ
เศรษฐกิจและสังคม. โครงการบัณฑิตศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Lillesand, T.M. and R.W. Kiefer. 1994. **Remote Sensing and Image Interpretation.**
New York: John Wiler and Sons.

แบบสอบถาม

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และสภาพเศรษฐกิจสังคมจากการพัฒนาการท่องเที่ยว
ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วันที่สัมภาษณ์

.....

ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมทั่วไปของครัวเรือน

1. ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ อายุ ปี เบอร์โทร.....
2. บ้านเลขที่..... หมู่..... ตำบล.....
3. เพศ

☐ 3.1 ชาย	☐ 3.2 หญิง
----------------------------------	-----------------------------------
4. สถานภาพสมรส

☐ 4.1 โสด	☐ 4.2 สมรส
☐ 4.3 หย่า	☐ 4.4 หม้าย
5. ศาสนา

☐ 5.1 พุทธ	☐ 5.2 คริสต์
☐ 5.3 อิสลาม	☐ 5.4 อื่นๆ (ระบุ).....
6. ระดับการศึกษา

☐ 6.1 ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐ 6.2 ประถมศึกษา
☐ 6.3 มัธยมศึกษา	☐ 6.4 ปริญญาตรี
☐ 6.5 ปวช. - ปวส.	☐ 6.6 อื่นๆ (ระบุ).....
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน
8. ภูมิลำเนาของท่าน

☐ 8.1 เป็นคนในพื้นที่นี้	
☐ 8.2 ย้ายมาจากจังหวัดอื่น	
จังหวัด.....	ระยะเวลา.....ปี

9. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพหลักอะไร

☐ 9.1 ประมง☐ 9.2 ค้าขาย☐ 9.3 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ☐ 9.4 ประกอบธุรกิจส่วนตัว☐ 9.5 รับจ้าง☐ 9.6 พนักงานบังกะโล/โรงแรม☐ 9.7 อื่นๆ (ระบุ).....

10. รายได้ของอาชีพหลัก

ปี	บาท/เดือน
2543	
2554	

11. ท่านมีอาชีพเสริมหรือไม่

☐ 11.1 มี☐ 11.2 ไม่มี

ถ้าท่านมีอาชีพเสริม ท่านประกอบอาชีพอะไร (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 9.1 ประมง☐ 9.2 ค้าขาย☐ 9.3 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ☐ 9.4 ประกอบธุรกิจส่วนตัว☐ 9.5 รับจ้าง☐ 9.6 พนักงานบังกะโล/โรงแรม☐ 9.7 อื่นๆ (ระบุ).....

12. รายได้ของอาชีพเสริม

ปี	บาท/เดือน
2543	
2554	

13. เดือนใดที่ท่านมีรายได้จากอาชีพเสริมมาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.

14. รายจ่ายของท่าน

ปี	บาท/เดือน
2543	
2554	

15. สภาวะหนี้สิน

ปี	บาท/เดือน
2543	
2554	

16. สภาวะเงินออม

ปี	บาท/เดือน
2543	
2554	

17. ท่านรู้จักเพื่อนบ้านของท่านหรือไม่

() 17.1 ไม่รู้จักใครเลย

() 17.2 รู้จักเป็นบางบ้าน

() 17.3 รู้จักทุกบ้านที่อยู่ใกล้ๆ

18. ความถี่ในการพูดคุยกับเพื่อนบ้าน

() 18.1 ทุกๆ วัน

() 18.2 บางวันที่มีเวลาว่าง

() 18.3 ไม่ค่อยได้พูดคุยกัน

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการใช้ที่ดิน

19. ท่านมีที่ดินถือครอง

ปี	จำนวนแปลง	ไร่	งาน	ตารางวา
2531				
2543				
2554				

20. สถานภาพในการครอบครองที่ดิน

ปี 2531	ปี 2543	ปี 2554
☐ เป็นเจ้าของ ☐ 20.1 โดยมรดก ☐ 20.2 โดยการซื้อ ☐ 20.3 เช่า ☐ 20.4 อื่นๆ ระบุ	☐ เป็นเจ้าของ ☐ 20.1 โดยมรดก ☐ 20.2 โดยการซื้อ ☐ 20.3 เช่า ☐ 20.4 อื่นๆ ระบุ	☐ เป็นเจ้าของ ☐ 20.1 โดยมรดก ☐ 20.2 โดยการซื้อ ☐ 20.3 เช่า ☐ 20.4 อื่นๆ ระบุ

21. การใช้ประโยชน์ที่ดินของท่าน

☐ 21.1 ใช้เป็นที่อยู่อาศัยเดียว	☐ 21.2 ที่อยู่อาศัยและค้าขาย
☐ 21.3 ที่อยู่อาศัยและบริการ	☐ 21.4 ที่อยู่อาศัยและเกษตรกรรม
☐ 21.5 ที่อยู่อาศัยและประมง	☐ 21.6 ที่อยู่อาศัยและไม่ได้ใช้ประโยชน์
☐ 21.7 อื่นๆ.....	

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหัวหินต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินต่อสภาพเศรษฐกิจสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อมระหว่างปี 2543 - 2554 (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุด)

ประเด็นผลกระทบ	ระดับการเปลี่ยนแปลง		
	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น
ผลกระทบทางเศรษฐกิจ			
1. คนส่วนใหญ่หันมาประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว			
2. รายได้จากการท่องเที่ยว			
3. รายได้จากการทำอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพประมง			
4. ท่านมีภาระรายจ่าย			

ประเด็นผลกระทบ	ระดับการเปลี่ยนแปลง		
	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น
5. ท่านมีทางเลือกในการประกอบอาชีพ			
6. ในชุมชนของท่านมีการลงทุนขยายกิจการ เพื่อรองรับการบริการทางด้านการท่องเที่ยว			
7. การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินมีผลต่อการถือครองที่ดิน เช่น มีการขายที่ดินให้กับนายทุน			
8. ราคาที่ดิน			
9. ภาวะหนี้สินของครอบครัว			
10. ภาวะเงินออมของครอบครัว			
11. การท่องเที่ยวส่งผลให้ท่านมีอาชีพเสริม			
12. การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินส่งผลต่อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน น้ำประปา ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น			
ผลกระทบทางสังคม			
13. การศึกษาของคนในครัวเรือน			
14. การอนุรักษ์และฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรม (ผีป่องใต้)			
15. เกิดปัญหาอาชญากรรม			
16. ความสามัคคีของคนภายในชุมชน			
17. ความมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน			
18. ยาเสพติดภายในชุมชน			
19. การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของคนภายในชุมชน			
20. เกิดการค้าประเวณี หรือหญิงขายบริการในพื้นที่			

ประเด็นผลกระทบ	ระดับการเปลี่ยนแปลง		
	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น
ผลกระทบทางทรัพยากรธรรมชาติ			
21. คุณภาพน้ำสำหรับอุปโภค			
22. ปริมาณน้ำสำหรับอุปโภค			
23. การเกิดปัญหาน้ำเสีย ทั้งในในลำคลอง และในทะเล			
24. ผลกระทบจากปัญหาน้ำเสีย เช่น ได้รับกลิ่นเหม็น			
25. ปริมาณน้ำเสียในชุมชน			
26. ปริมาณทรัพยากรป่าไม้			
27. ปัญหาคุณภาพของอากาศ เช่น มีฝุ่นละออง			
28. เกิดปัญหาน้ำท่วมบ้านเรือน			
29. เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยว			
30. จำนวนปริมาณขยะ			
31. ผลกระทบจากปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้น เช่น กลิ่น ทศนียภาพทางสายตา			
32. ค่าใช้จ่ายในการจ่ายเงินค่าเก็บขยะ			
33. ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเกี่ยวกับโรคที่มาจากน้ำ อากาศ ขยะเป็นพิษ (เท่าไร)			
34. ปัญหาขยะตกค้างในชุมชน			
35. การเกิดทัศนียภาพทางสายตา เช่น การก่อสร้างอาคารสูง สะพานลอย เป็นต้น			
36. การร่วมมือของคนในชุมชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรทางธรรมชาติ			

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน
ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สมมติฐานที่ 1 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม โดยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อมโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาจำแนกรายด้านพบว่า

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพทางสังคม ขณะที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพทางเศรษฐกิจ และทางสภาพสิ่งแวดล้อม (ตารางผนวกที่ 1)

สมมติฐานที่ 2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม โดยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อมโดยรวม และเมื่อพิจารณาจำแนกรายด้านพบว่า

ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม (ตารางผนวกที่ 2)

ตารางผนวกที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อ
สภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบของการ เปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดิน	ระดับการศึกษา: จำนวน (ร้อยละ)			χ^2	df	Sig.
	มัธยมศึกษา/ ประถมศึกษา	ปริญญาตรี ขึ้นไป	ปวช. - ปวส.			
1. สภาพทางเศรษฐกิจ				1.536	2	0.464
ปานกลาง	28 (24.35)	77 (30.43)	10 (31.25)			
สูง	87 (75.65)	176 (69.57)	22 (68.75)			
2. สภาพทางสังคม				12.738*	2	0.002
ปานกลาง	52 (45.22)	164 (64.82)	20 (62.50)			
สูง	63 (54.78)	89 (35.18)	12 (37.50)			
3. สภาพทางสิ่งแวดล้อม				4.470	2	0.107
ปานกลาง	67 (58.26)	131 (51.78)	12 (37.50)			
สูง	48 (41.74)	122 (48.22)	20 (62.50)			
รวม				7.573*	2	0.023
ปานกลาง	38 (33.04)	121 (47.83)	16 (50.00)			
สูง	77 (66.96)	132 (52.17)	16 (50.00)			

สมมติฐานที่ 3 สถานภาพในการครอบครองที่ดินมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพในการครอบครองที่ดินกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม โดยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า สถานภาพในการครอบครองที่ดินไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อมโดยรวม และเมื่อพิจารณาจำแนกรายด้านจะพบว่า

สถานภาพในการครอบครองที่ดินไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพทางสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม ขณะที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพทางเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางผนวกที่ 3)

สมมติฐานที่ 4 การใช้ประโยชน์ที่ดินมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์ที่ดินกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม โดยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อมโดยรวม และเมื่อพิจารณาจำแนกรายด้านจะพบว่า

การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม (ตารางผนวกที่ 4)

สมมติฐานที่ 5 จำนวนพื้นที่ที่ถือครองมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนพื้นที่ที่ถือครองกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม โดยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า จำนวนพื้นที่ที่ถือครองไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อมโดยรวม และเมื่อพิจารณาจำแนกรายด้านจะพบว่า

จำนวนพื้นที่ที่ถือครองไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพทางเศรษฐกิจ ขณะที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพทางสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางผนวกที่ 5)

ตารางผนวกที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดิน	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน:		χ^2	df	Sig.
	จำนวน (ร้อยละ)				
	น้อยกว่าหรือ เท่ากับ 3 คน	มากกว่า 3 คน			
1. สภาพทางเศรษฐกิจ			0.000	1	0.982
ปานกลาง	53 (28.80)	62 (28.70)			
สูง	131 (71.20)	154 (71.30)			
2. สภาพทางสังคม			0.273	1	0.602
ปานกลาง	106 (57.61)	130 (60.19)			
สูง	78 (42.39)	86 (39.81)			

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดิน	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน:		χ^2	df	Sig.
	จำนวน (ร้อยละ)				
	น้อยกว่าหรือ เท่ากับ 3 คน	มากกว่า 3 คน			
3. สภาพทางสิ่งแวดล้อม			0.854	1	0.355
ปานกลาง	92 (50.00)	118 (54.63)			
สูง	92 (50.00)	98 (45.37)			
รวม			2.955	1	0.086
ปานกลาง	72 (39.13)	103 (47.69)			
สูง	112 (60.87)	113 (52.31)			

สมมติฐานที่ 6 รายได้มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม โดยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม โดยรวม และเมื่อพิจารณาจำแนกรายด้านจะพบว่า

รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม (ตารางผนวกที่ 6)

สมมติฐานที่ 7 รายจ่ายมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม โดยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square) พบว่า รายจ่ายมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม โดยรวม และเมื่อพิจารณาจำแนกรายด้านจะพบว่า

รายจ่ายไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพทางเศรษฐกิจ ขณะที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพทางสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางผนวกที่ 7)

ตารางผนวกที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพในการครอบครองที่ดินกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบของ การเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดิน	สถานภาพในการครอบครอง ที่ดิน: จำนวน (ร้อยละ)		χ^2	df	Sig.
	เป็นเจ้าของ	เป็นเจ้าของ			
	โดยมรดก	โดยการซื้อ			
1. สภาพทางเศรษฐกิจ			4.937*	1	0.026
ปานกลาง	20 (34.48)	10 (16.67)			
สูง	38 (65.52)	50 (83.33)			
2. สภาพทางสังคม			0.053	1	0.818
ปานกลาง	36 (62.07)	36 (60.00)			
สูง	22 (37.93)	24 (40.00)			

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ผลกระทบของ การเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดิน	สถานภาพในการครอบครอง ที่ดิน: จำนวน (ร้อยละ)		χ^2	df	Sig.
	เป็นเจ้าของ โดยมรดก	เป็นเจ้าของ โดยการซื้อ			
3. สภาพทางสิ่งแวดล้อม			0.031	1	0.861
ปานกลาง	30 (51.72)	32 (53.33)			
สูง	28 (48.28)	28 (46.67)			
รวม			0.000	1	0.990
ปานกลาง	27 (46.55)	28 (46.67)			
สูง	31 (53.45)	32 (53.33)			

ตารางผนวกที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์ที่ดินกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มี
ต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบของการ เปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน	การใช้ประโยชน์ที่ดิน: จำนวน (ร้อยละ)			χ^2	df	Sig.
	ที่อยู่อาศัย และบริการ ค้าขาย	ที่อยู่อาศัย และไม่ได้ใช้ ประโยชน์	อื่นๆ เช่น ที่ อยู่อาศัยและ เกษตรกรรม			
1. สภาพทางเศรษฐกิจ				3.250	2	0.197
ปานกลาง	7 (20.00)	16 (39.02)	54 (32.14)			
สูง	28 (80.00)	25 (60.98)	114 (67.86)			

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

ผลกระทบของการ เปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน	การใช้ประโยชน์ที่ดิน: จำนวน (ร้อยละ)			χ^2	df	Sig.
	ที่อยู่อาศัย และบริการ ค้าขาย	ที่อยู่อาศัย และไม่ได้ใช้ ประโยชน์	อื่นๆ เช่น ที่ อยู่อาศัยและ เกษตรกรรม			
2. สภาพทางสังคม				0.732	2	0.693
ปานกลาง	23 (65.71)	23 (56.10)	102 (60.71)			
สูง	12 (34.29)	18 (43.90)	66 (39.29)			
3. สภาพทางสิ่งแวดล้อม				0.346	2	0.841
ปานกลาง	20 (57.14)	22 (53.66)	87 (51.79)			
สูง	15 (42.86)	19 (46.34)	81 (48.21)			
รวม				0.309	2	0.857
ปานกลาง	16 (45.71)	19 (46.34)	71 (42.26)			
สูง	19 (54.29)	22 (53.66)	97 (57.74)			

ตารางผนวกที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนพื้นที่ที่ถือครองกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มี
ต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบของ การเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดิน	จำนวนพื้นที่ที่ถือครอง				χ^2	df	Sig.
	ไม่มีที่ดิน ถือครอง	น้อยกว่า 50 ตารางวา	51-100 ตารางวา	มากกว่า 100 ตารางวา			
1. สภาพทางเศรษฐกิจ					1.903	3	0.593
ปานกลาง	84 (30.11)	12 (25.53)	8 (20.51)	11 (31.43)			
สูง	195 (69.89)	35 (74.47)	31 (79.49)	24 (68.57)			
2. สภาพทางสังคม					9.036*	3	0.029
ปานกลาง	163 (58.42)	36 (76.60)	21 (53.85)	16 (45.71)			
สูง	116 (41.58)	11 (23.40)	18 (46.15)	19 (54.29)			
3. สภาพทางสิ่งแวดล้อม					17.359*	3	0.001
ปานกลาง	146 (52.33)	35 (74.47)	19 (48.72)	10 (28.57)			
สูง	133 (47.67)	12 (25.53)	20 (51.28)	25 (71.43)			
รวม					6.311	3	0.097
ปานกลาง	119 (42.65)	28 (59.57)	16 (41.03)	12 (34.29)			
สูง	160 (57.35)	19 (40.43)	23 (58.97)	23 (65.71)			

ตารางผนวกที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบของ การเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดิน	รายได้					χ^2	df	Sig.
	ต่ำกว่า	200,001-	300,001-	400,001-	500,001			
	200,001	300,000	400,000	500,000	บาท			
	บาท	บาท	บาท	บาท	ขึ้นไป			
1. สภาพทางเศรษฐกิจ						7.708	4	0.103
ปานกลาง	38 (25.85)	23 (26.14)	17 (30.91)	23 (44.23)	14 (24.14)			
สูง	109 (74.15)	65 (73.86)	38 (69.09)	29 (55.77)	44 (75.86)			
2. สภาพทางสังคม						7.325	4	0.120
ปานกลาง	93 (63.27)	42 (47.73)	37 (67.27)	30 (57.69)	34 (58.62)			
สูง	54 (36.73)	46 (52.27)	18 (32.73)	22 (42.31)	24 (41.38)			
3. สภาพทางสิ่งแวดล้อม						5.232	4	0.264
ปานกลาง	82 (55.78)	44 (50.00)	34 (61.82)	25 (48.08)	25 (43.10)			
สูง	65 (44.22)	44 (50.00)	21 (38.18)	27 (51.92)	33 (56.90)			
รวม						5.824	4	0.213
ปานกลาง	70 (47.62)	32 (36.36)	21 (38.18)	28 (53.85)	24 (41.38)			
สูง	77 (52.38)	56 (63.64)	34 (61.82)	24 (46.15)	34 (58.62)			

ตารางผนวกที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบของ การเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดิน	รายจ่าย					χ^2	df	Sig.
	ต่ำกว่า	100,001-	200,001-	300,001-	400,001			
	100,001	200,000	300,000	400,000	บาท			
	บาท	บาท	บาท	บาท	ขึ้นไป			
1. สภาพทางเศรษฐกิจ						4.439	4	0.350
ปานกลาง	14 (28.57)	34 (23.78)	34 (35.79)	17 (32.08)	16 (26.67)			
สูง	35 (71.43)	109 (76.22)	61 (64.21)	36 (67.92)	44 (73.33)			
2. สภาพทางสังคม						13.749*	4	0.008
ปานกลาง	38 (77.55)	75 (52.45)	53 (55.79)	28 (52.83)	42 (70.00)			
สูง	11 (22.45)	68 (47.55)	42 (44.21)	25 (47.17)	18 (30.00)			
3. สภาพทางสิ่งแวดล้อม						11.000*	4	0.027
ปานกลาง	36 (73.47)	74 (51.75)	48 (50.53)	23 (43.40)	29 (48.33)			
สูง	13 (26.53)	69 (48.25)	47 (49.47)	30 (56.60)	31 (51.67)			
รวม						19.479*	4	0.001
ปานกลาง	34 (69.39)	49 (34.27)	40 (42.11)	22 (41.51)	30 (50.00)			
สูง	15 (30.61)	94 (65.73)	55 (57.89)	31 (58.49)	30 (50.00)			

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล

นางสาวกมลนรกร เอ็นชูร

วัน เดือน ปี ที่เกิด

วันที่ 10 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2530

สถานที่เกิด

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประวัติการศึกษา

วิทยาศาสตรบัณฑิต (ภูมิศาสตร์)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

